

Nepriklausoma LIETUVA

Independent Lithuania

NR. 6 (200) KAINA 10 ct.

MONTREAL, 1951. VASARIS - FEBRUARY 8 d.

PRICE 10 c. XI META!

KINIJA-AGRESORIUS, BET KAS TOLIAU?

SANKCIJŲ KLAUSIMAS ISALO. MASKVA VAKARAM SUGALVOJO NAUJĄ RŪPESTĮ. KANADA RUOŠIASI GINTIS.

Vasario 1 dieną Jungtinių Tautų Organizacija 44 balsais, 9 susilaikius ir 7 balsuojant prieš priėmė Jungtinių Amerikos Valstybių rezoliuciją ir tuom

Kinijos komunistus pripažino agresorium.

Tokiu būdu pasibaigė ilgai trukusios derybos, kuriomis buvo bandoma susitaikyti baigti karą Korejoje. Kinijos komunistai, diriguojami Maskvos, nesutiko taikytis. Todėl karas Korejoje perėjo į naują fazę.

Bet kas gi bus toliau? Jeigu Kinijos komunistai pripažinti agresorium, tai savame turėtų sekti jiems sankcijos.

Deja, JTO dėl sankcijų visai nesutaria. Dėl to šis klausimas yra visai aptūkęs. Diplomatija, ministerijos jį ne viešai jūdina. Ir dar turės praėti nemažai laiko, kol kas nors bus atsieta.

Tuo tarpu Maskva sugalvojo jau naują vakaram rūpestį. Ji siūnia satelitams ginklus ir,

kaip spėjama, ruošiasi užpulti Jugosloviją, o per ją bandyti prieiti prie Viduržemio jūros. Todel Amerika, kaip praneša „NYT“ neoficialiai pradėjo pasitarimus su Turkija, Graikija, Jugoslavija, Didžioji Britanija, Prancūzija ir kitomis valstybėmis dėl premonių, kaip reikės gintis nuo užpuolikų.

Pavojus taikai rimtas.

Žinios iš Maskvos ir satelitinų kraštų rodo, kad komunistinis ugis visai paio. Greisiai tikėta katastrofa visuose satelitiniuose kraštuose neišpildyti penkmečio planai. Darbiškai varo sabotažą. Tikrai karas gali įvesti tūlo atsitaukimo, todėl Maskva visur planuoja karus.

Gen. Eisenhoweris

įteikė JAV valdžiai iš kelionės po Europos sostines raportus. Pareiškimai jos gana optimistiški, bet Europos gynymai jis patarė sustiprinti. Todėl JAV siūnia Europos valstybėms ginklus, o gal pasiųs ir kariuomenę.

Kanada susirūpinusi rimtai gintis nuo užpuolikų. Kanados saugumo ministeris įnešė parlamentan plačią gynybos programą, kuriai prašo 5-kių milijardų dolerių.

Žmonija tebesikankina komunistų sukeltoje prieškarinėje agonijoje.

Karas Korejoje.

Visą praėjusią savaitę Korejoje vyko dideli mūšiai. Nors priešas yra šimteriopai skaitlingesnis, bet ir jo nuostoliai šimteriopai didesni. Mūšiai momentais įgudavo žiaurų pobūdį.

Vasario 1 d. turkų dalinys net dulkiais išmūšė priešą. Vasario 2 d. priešas neteko 3.500 karių ir turėjo užleisti pozicijas. Vasario 4 d. mūšiai buvo ypatingai kieti. Vasario 5 d. priešas neteko 2.000 karių. Vasario 7 d. Amerikos lakūnai pasiūlius priešui po bliūdėlių ryžių, neaisvėn pasidavė 125 išbadėję kariai.

Pozicijos dabar yra 8 km nuo sostinės Seulo.

— Meksika grąžino karo metu konfiskuotus Vokietijos turtus.

— Rytinės Vokietijos komunistai galutinai atidavė Lenkijai rytinę Vokietiją. Komisija, kuri tyrė sienas, pasirašė Oderio - Neisses linijos sieną.

— Prancūzijos vyriausybė uždraudė tarptautinės komunistinės profsąjungų federacijos veikimą Prancūzijoje.

— Tokio policija, didžiausioj pokarinėj medžioklėj, iškrete 424 slapta komunistų su sirinkimų viktas ir suėmė per 400 jų vadų.

Organizuojasi Vilniaus krasto lietuviai

Atsakydami į lenkų generolo Anderso ir kitų politinių akcijų Vilniaus miesto ir krasto reikalą, kuria siekiama Lietuvos sostinę Vilnių ir gretimas sritis įjungti į būsimą Lenkijos valstybę, pirmieji čia pakėlė balsą JAV gyvenantieji Vilniaus krasto lietuviai, susiorganizavę ir Čikagoje įsteigę Vilniaus krasto Lietuvių S-gą.

Gausus ten susirinkusių lietuvių skaičius, kilusių iš Vilniaus krasto, nutarė daryti žygius su jungti visus lietuvių vilniečius kovai už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą su sostine Vilniumi, budėti Vilniaus krasto reikalą, susiorganizuoti ir Čikagoje įsteigę Vilniaus krasto Lietuvių S-gą. Gausus ten susirinkusių lietuvių skaičius, kilusių iš Vilniaus krasto, nutarė daryti žygius su jungti visus lietuvių vilniečius kovai už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą su sostine Vilniumi, budėti Vilniaus krasto reikalą, susiorganizuoti ir Čikagoje įsteigę Vilniaus krasto Lietuvių S-gą.

— Vokietija priėmė Prancūzijos kvietimą tartis dėl dalyvavimo Europos gynyboje.

POLITINIS VEIDRODIS

pagal
naujausį NEWSWEEK periskopa

— Rašo Br. Aušrotas —

Sateitai smogs pirmieji

Vakarų planuotojai mano, kad Rusijos Balkanų satelitai pirmieji puls Jugosloviją, kai tik Kremlius bus patenkintas, kad jie vienu šlavimu galės nukinkyti Tito. Šis samprotavimas semiamas tuom, kad greitai smūgiu Balkanai ištrauks iš ugnies Maskvos riestutus, atidarydami kelią į Graikiją ir Artimuosius Rytus, mažiausiai rizikuojant įveikti sovietus ir visuo tinį karą. Baikanų stebėtojai pranašauja, kad satelitai bus

pakankamai pajėgūs pulti šį pa vasarį.

Stalinas dar nėra pasirengęs

Tikima, kad Stalinas bijo pradėti visuotinį karą todėl, kad Rusija neturi pakankamai degalų. Pagal patikimus pranešimus, sovietams labai trūksta — aukštojo oktano — aviacinio benzino. Todėl Vakarų stebėtojai labai atidžiai seka įvykius Tirane ir Arabijoje, kad galimai geriau išpėtų Rusijos planus ir įvykių laiką.

Iš JT gyvenimo

Manoma, kad Malikas yra li gotesnis, negu kad spėjama. Po paskutinio širdies smūgio jis buvo lovoje dvi savaites, tačiau rusų diplomatas greičiausia grįš į JTO, tačiau jo artimieji neaukia, kad jis tūn ilgai pasilikytų... Yra buvę kai kurių žemių, kad Lake Success rusai nebuvę supažindinti su raud. Kinijos veiksmais ir buvę nustebinti paskutinių karo paliubų manevru... Tiek kurie mano, kad JTO posėdžiuose kalbos yra šurkšties turėtų pasiklausyti privačių pasikalbėjimų arabų - aziatų pasitarimuose. Kada, atrodo, kad vienas atstovas balsuos už nutarimą smerkiantį Pekingą, tada kitas narys į jį piktai pažvelgė ir pavadino „kiaulės vaiku“.

Užkulisų karo vejai Europoje

Norvegijos komunistų vadas Johan Strand Johansen buvo ramiai išvežtas į Maskvą „gydyti“. Suo metu Maskvoje be jo „gydomi“ dar du lyderiai: prancūzų Thorez ir italų Togliatti „serga“ panašiomis ligomis... Britų darbių vyriausybė nenori to viešai pasakyti, bet jie turi kitas mintis, dėl vo kiečių apginklavimo. Jie negalėję su tuo iskarto sutikti, nes toks žingsnis nebūtų populiarius Anglijos darbininkų tarpe.

Kietai turkiskieji sąjungininkai.

Turkija kuo toliau tuo labiau tampa labiausiai atsidavusi JAV sąjungininke. Ankara, ne tik kad nesirauko, dėl žiaurių turkų nuostolių Korejoje, bet net paprašė JAV leidimo nusiųsti papildymus. Gerai išmankštinta ir JAV ginklais ap rūpinta turkų 600.000 vyrų armija su 400.000 atsarginių gali sudaryti rimtą raudonajai agresijai kliūtį Art. Rytuose.

Užkulisų karo vejai Azijoje.

Pagal britų žvalgybos nuomonę, kuriai pilnai pritaria Pentagonas, jeigu Čiangkaišeko armija būtų išleista Kinijoje, tada didelė dalis jo karių dezertuotų į namus... Kinijos komunistai, nesigarsindami pataise ir atidarė naudojimui garsų 250 mylių Burmos plentą, jungiantį pietvakarių Kiniją su strategine Burma. Nenau dojamus nuo 1946 metų šis plentas pavirto džiuglėmis.

Netaupūs naudotojai

Apie tai buvo mažai rašyta, bet V. Vokietijos pramonė ir dabar siūnia strategines gynybos medžiagas ir komunistų vado rusų zoną, kurių metinė vertė siekia apie 250.000.000 dol.

Rytų kryptimi siunčiamas plienas, sunkvežimių dalys, mašinų ir priemonių ir chemikalai. Va karinės zonos, kaip atlyginimą, gauna tokius nesvarbius dalykus kaip kojines, ornamentus ir pan. JAV pareigūnai tuo labai susirūpinę, bet to negali uždrausti. Vokiečiai aiškina, kad Vakarų valstybės ir dabar tiesiai parduoda Rusijai.

Išjudina sustingusią emigraciją

Mūsų bendradarbio oro paštu.

Po Naujų Metų kiek pagyvėjo emigracija į užjūrus. Ludvigsburgo ir kituose emigraciniuose centruose pučia nauji vėjai. Buvę anksčiau madoje atidėjomai nebeprisikartoja: arba auctama (paaukiant teisę kitus kraštus pasirinkti), arba jungiama į vokiečių ukį (taip pat patiekiant teisę emigruoti). Iš vienos tik Traunsteino stovyklos vienu transportu išvyko apie 400 emigracijos kandidatų. Iki USA, tik Kanada ir kiti kraštai būk dabar lengviau praleisį. Duosis matyti.

Žmonių kankinimas nesiliauja.

Bavarijos kaimuose žiema šalta. Tačiau, pav., IRO'o stovykloje Traunsteine patalpos bemaž visą laiką nekūrenamos. Vaikai, ligoniai, seneliai ir visi k. dreba nuo šalto dienų ir naktų, o direktorius susaukęs ša-

lancius tremtinius iš jų dar pasityciojo, girdi kacetuose buvę dar blogiau.

Apie galimą karą

Europoje žmonės kalba vis labiau tokiomis nuotakomis, lyg su neišvengiamu galimumu vis labiau apsiprastų. Nuo savų laimio neisbėgsi. Vietiniai tebeperka atsargas, vokiečiai už savo dalyvavimą bendroje vakarų gynyboje nori išsidėsti kuo daugiau naudos, bet kai reiks kariauti, kariaus.

J. Burnhamo išpėjimas

amerikiečiams, išdestytas jo reikšmingoje knygoje „Saltojo karo strategija“, antibolševiki mame fronte labiau panaudoti tremtinius ir jų organizacijas, manoma neliks be pasėkų. Jei vakarų aliantai po šio karo būtų labiau paklausę nukentėjusių nuo sovietų tremtinių vadų ir jų spaudos išpėjimų ir pa-

tarimų, tikriausia būtų išvengta ir Korjos ir panašių nemalonumų. Amerikiečių profesorius ir politiko J. Burnhamo dabartiniai patarimai yra vėloki, tariaut 5 minutes prieš 12, tačiau ne per vėli. Už nepaisymą tremtinių išpėjimų ir patarimų Amerika ir kitos laisvos tautos turi dabar apmokėti tūkstančius karių gyvybių ir milijonų žmonių varginimu.

Kai generolas Eisenhoweris atvyko organizuoti Europos gynybą, kai Vakarų Europos dangų vis dažniau raizgo pasiu-tiško greicio amerikiečių sprausminiai lektuvai, kai krautuvėse cukraus pristingsta ir brangsta batai ir vilnonės medžiagos, kai tuštinamos ir ruošiamos vis naujos kareivinės, kad jau ir čia išleistos knygu-tės kaip apsisaugoti nuo atominių bombų padarinių, kai atsargios šeimininkės ieško jau žibalių lempų — tai ir aklam neįmanoma prieš tuos laiko ženklus akis užmerkti.

— Ties Halifaxu sudegė didelis vienuolynas.

Karštosios politinės raidos apzvalga

N. Y. Times: Sovietų delegacija Vašingtone pranešė, kad ji nedalyvausianti tolimesniuose pasitarimuose dėl Rusijai karo metu paskolintų laivų ir kt. priemonių.

„W. B. Telegraph“, soc. dm. laikraštis Berlyne rašo, kad balandžio mėn. pradžioj laukiama registracijos karo tarnybai Sovietų zonoje Vokietijoje.

New Republic: Pentagonas numatoma glaudinti karinę sąjungą su Ispanija, priimančią ją į Atl. pakto narių tarpą ir dalinių pasiuntimas prie Jugoslavijos sienos eventualiam jos armijos parėmimui užpuolimo atveju.

W. S. Journal: Pranešama, kad organizuojama V. Europos aprūpinimas per Prancūzijos uostus. Iki šiol naudoti Hamburgo ir Bremeno uostai, užpuolimo atveju iš Rytų, būtų užimti per labai trumpą laiką.

Gen. Eisenhoweris: Aš esu įsitikinęs, kad laisvos Amerikos išsiskyrimas reikalauja mūsų prisidėjimo ginant Europą. Pa-sisekimą gali laiduoti sutarimas ir veiklos vieningumas. Reikia būtinai susti dalinius

Europos ir Azijos, tačiau svarbiausias mūsų įnašas turi būti amunicijos ir kt. karo priemonių gamyba.

T. Dewey: Kodėl keizeris puole 1914 m.? Nes jis tikėjosi laimės. Kodėl Hitleris puole 1939 m.? Nes jis tikėjosi laimės. Kada Stalinas pradeda savo didįjį puolimą? Kai jis manys, kad gali laimėti. JAV reikia 1,5—3 metų pajungti pramonei masinei sunkiųjų tankų ir bombonešių gamybai. Iki šiol buvę visiškai patikimi žinių šaltiniai sako, kad po Jugoslavijos užėmimo šią vasarą, Sovietai pradės didįjį puolimą Europoj po derliaus nuėmimo rudenį, kada keliai dar geri.

C. Atlee: Kinų atsakymas, nežinūnt jų suteiktų papildomo paaiškinimų yra nelabai aiškus, taip kad jų tikrieji tikslai lieka nepasakyti.

M. Higgins: Kariniai stebėtojai mano, kad vis didinama jau 6 mil. turinti armija gali kovoti kaitu Korejoj, prieš Formozos invaziją ir „savanoriškai“ užpulti Indokiniją. Kinų tauta dabar yra praktiškai karą padėty — tą rodo suvaržy-

mai didesniuose miestuose, masinė registracija kariuomenės, priešlektuvinės apsaugos organizavimas kiekvienoj tirstai apgyventoj vietovėj ir paruoštos pirmosios pagalbos punktai amerikiečių bombardavimų atveju.

Resp. W. Judd: Turiu pagrindo tikėti, kad vyriausybė rimtai svarsto Formozos dalyvavimą kovoje prieš Komunistų kiniją, tuo nukreipiant jų jėgas nuo Korejos ir Indokinijos.

J. Reston: Achesonas dabar pastatytas prieš labai sunkų klausimą — kaip nubausti kinų komunistus nepraleidžiant progos juos kiek galint atskelti nuo Maskvos.

W. S. Journal: Pramonės ir prekybos įmonės JAV skuba papildyti turimas atsargas prieš tai, kol prasidės „karo meto trūkumai“. Sandėlių talpumas iki šiol dar niekad nebuvo taip pilnai išnaudotas. Tas ypač liečia metalo ir elektirinių gaminius. Iš kitų sandėliuojamų dalykų svarbią vietą užima cukrus, vilna, konservai.

Septimus.

Lietuviai, Tautos Fondas šaukiasi

jūsų paramos

Arteja vasario 16-ji. Atsikūdavni, — suvienytomis jėgomis, pasišventimu ir nepalaužiamu atkaklumu patikrinti sau laisvę.

Nesūrint visų patirtų smūgių, nesame palaužti, kad ir trumpas nepriklausomos gyvenimo laikotarpis, ča neminint darytų klaidų, sustiprino mūsų orą, išitikinimą, kad lietuvių tautoje slypėjo mūsų pacy nežinotos jaunos, kūrybiškos jėgos, kurios leido nugalėti naujakurio sunkumus ir su pavydėtinu veržlumu kūrė tautos ūkinį ir kultūrinį gyvenimą. Nesame palaužti ir dabar, kol tautos kamienais—lietuviškas kaimais, — prievartaujamas ir niekojamas, tepasilieka jaugės kojomis ir siela į gimtąją žemę.

Bet visi mes suprantame esamos padėties tragizmą. Lietuva nuteka krauju, ir to mes, atsidūrę Vakaruose, neprivaleme užmiršti nei viename momentui. Jei ir iki šiol gyvenome skaudžiu netektos Tėvynės ilgesiu, jei ir iki šiol kuo galėdami dėjomės talkininkauti namie komunistams ir žudomiems, tai dabartinio metu turime dešim-

(Nukelta į 8 pusl.)

Lietuvos nacionalinė sąjunga

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis
Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
3A Fourth Ave., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada
Telefonas: TR. 9735

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates
Kanadoje \$ 4.00 Canada \$ 4.00
Užsieny „ 4,50 Other Countries „ 4,50
Australijoje „ 5,00 Australia „ 5,00
Teksto eilutė 15 ct. Paieškojimų kaina „ 1,00
Adresų pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą gauna nuolaidų.

Reikšmingas metas

Vasario 16 diena yra brangi ne tik tiktai kiekvienam Kanados lietuviui patriotui kaip Lietuvos nepriklausomybės ir visapusiško viešpatinumo šventė, bet dar ir tuo, kad tą dieną buvo išleistas bendruomeninis laikraštis „Nepriklausoma Lietuva“, kuris per leidėją — Kanados Lietuvių Tarybą — jungė visus Kanados lietuvių demokratų. Tą dieną prieš dešimt metų — 1941 m. — kaip tik tuo metu, kai Lietuvos nepriklausomybė visomis baisiausiomis priemonėmis senėjo — Rusijos — okupanto buvo zudoma.

Su šia data šiame reikšmingai jungiasi ir kiti svarbūs „Nepriklausomos Lietuvos“ egzistencijoje faktai, dėl kurių yra būtina su meilės skaitytajais pasidalinti mintimis.

Vienas reikšmingiausių „Nepriklausomos Lietuvos“ egzistencijoje faktų yra savojo namo pastatymas. Tiesa, jis dar nebaigtas. Teks jį statyti, gal, net ilgesnį laiką, bet dėka mielių skaitytųjų ir nuosirdžių tautiečių didelės paramos, taip jau susiklostė sąlygos, kad reikšmingą tautai savaitę mes privalome kelti į sp. b-vės „Nepriklausoma Lietuva“ namus. Jeigu GG skaitytovai po šio numerio vieną savaitę negaus „Nepriklausomos Lietuvos“, tai reikia žinoti, kad ji keliasi į savo namus.

Tai yra reikšmingas sutapimas. Prieš dešimt metų „Nepriklausoma Lietuva“, tuo reikšmingu pavadinimu, kaip demokratinių Kanados lietuvių kovos vėliava, ji iškelta ir, tų gi garbingųjų Kanados lietuvių nenuilstamai ir ryžtingai nešama visą dešimtį metų. Ar tai ne gajumo, pasiryžimų ir pasiaukojimo Didiesiems Tautos tikslams įrodymas?

Aplinkybės taip susidedant, kad didysis „Nepriklausomos Lietuvos“ dešimtmečio minėjimas tenka nukelti vėlesniam laikui (eventualiai balandžio 28 d.), dabar trumpai reikia atiduoti didelę ir užtarnautą pagarbą visiems Kanados lietuviams, kurie šiuo metu yra atstovai.

Kai mirtis amžinybėn išvedė

A. A. NAVIKEVIČIŲ,

geriamą rašytoją Mariją Aukštaitę ir jos visą šeimą užjaučiame ir dalinamės skausmu.

J. Nevardauskas ir J. Parojus.

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖS KANADOJE APLINKRAŠTIS NR. 1.

visiems lietuviams, organizacijoms ir jų skyriams Kanadoje.

I.

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo Vasario 16-tosios išvakarėse Tautos Fondo Atstovybė Kanadoje skelbia vaju visam krašte Tautos Fondui lėšoms sukelti.

Vajus tęsis 2 mėnesius iki balandžio mėn. 16 d. Vajaus metu užsibaigus atstovybė duos apyskaitą.

Atstovybė kreipiasi į visas organizacijas, jų skyrius ir visus Lietuvos vajuos pavadinti reikalu, Vasario 16-tosios minėjimui rekomenduojamas aukos Tautos Fondui. Pagedaujama aukas rinkti su aukų lapais, jei yra reikalas apsilaukiant ir namuose.

Atstovybė manytų, kad visos kolonijų organizacijos kolektyviai pajėgtų surengti koncertą ar kitokią parengimą, kurio pelną paskirti Tautos Fondui. Minėjimo parengimo pelną suinteresuotųjų geresnei orientacijai pagedaujama rengimo apyskaita. Atstovybė tik, kad vaju Tautos Fondui su silauks pilno atgarsio visame

krašte. Atstovybė iš anksto dėkoja už pastangas ir linki organizacijoms geriausios sėkmės vaju pravedant.

II.

Geresniam Tautos Fondo Atstovybės ryšių palaikymui su organizacijomis — visos lietuviškos organizacijos prašomos pranešti centrų ir turimų skyrių adresus. Jei kurių vietų lietuvių nėra organizuoti, prašomi pranešti vietos adresą.

III.

Norint Tautos Fondo reikalų plačiau paskleisti, Atstovybė pradedą leisti aplinkraščius. Jie bus išsiuntinėjami organizacijoms. Mūsų laikraščiai „Nepriklausoma Lietuva“ ir „Tėviškes Žiburiai“ prašomi juos spausdinti, už ką Atstovybė reiškia padėką.

Marija Arlauskaitė, T. Fondo Atstovė Kanadoje.

6642 — 3rd. Ave. Rosemount, Montreal 36, Que. Canada. 1951 m. sausio mėn. 27 d.

Red. Pastaba: Aplinkraštis gautas 5 nr. jau spausdinant.

Apie Klaipėdos ir jos krašto grąžinimą Lietuvai

KLAIPĖDOS SUKILIMO VADAS JONAS BUDRYS PASAKOJA.

1922 m. pavasarį pirmą kartą nuvykau į Klaipėdą apsižvalgyti. Teko susipažinti ir su vienu kitu vietiniu veikėju. Nors lietuvių ir skundėsi, kad jų teisės paglemžtos vokiečių naudai, bet mintis apie sukilimą dar nebuvo kilusi. Rugsėjo pradžioje pasklido gandai, kad Paryžiuje pagaliau ruošiasi prie greito Klaipėdos teritorijos paskelbimo Laisvu Miestu. Tada tai pas vieną kitą drąsesnį ir kilo mintis, kad žodžiais ir petijomis nepagelbėjus, tenka demonstruoti gyventojų norus veiksmams, kad ir sukilimu. Vien išsigaudo to išsprukusio žodžio, kiti pradėjo rimtai svarstyti tokias galimybes.

Erdmonas Simonaitis kreipėsi į mane tų nepabūgusiųjų var du. Sutikau ir persikėliau tam reikalui į Klaipėdą. Nuo rugsėjo mėnesio abu su Erdmonu važinėjome po kraštą, nuo veikėjo pas vakėjų, kad galėtume juos pažinti, išaiškinti galimybes ir sulig to išdirbti veikimo planą. Dalykai neįėjo nei lengvai, nei sklandžiai, ir teko ruošis su didžiausiu atsargumu. Prancūzų prefektūra turėjo gerą žvalgybą. Vienintelis žmogus, su kuriuo galėjau atvirai kalbėtis, buvo Erdmonas Simonaitis. Su juo tai rasdavome vietą, kur galėdavome nekludomi kalbėtis ir pasitariti. Turėjau laikytis nuosilalio nuo visų viešų susirinkimų, nes tik neprityrę nepastebėdavo, kad ne tik didesni mitingai, bet ir mažesni grupių pasnėkėsiai buvo sekami. Šiaip ar taip, gruodžio mėn. visas buvo paruošta, bet galvą laužėme dėl būsimos sukilimo vado. Sutikdamas padėti broliams klaipėdiečiams, aš turėjau omenį jų karštus norus ir bendrus mūsų tautos ir valstybės troškimus. Vadovauti gi, ir veikti turėjo vietiniai žmonės. Lietuva jauna, vos vos pradėjusi gyventi savanoriškai, turėjo savo sunkumų. Su daug didesne kaimynine Lenkija, nors karo veiksmų ir buvo nutraukti, bet tai koks nebuvo. Ji tykojo ir būtų

mielai pasinaudojusi tinkama proga.

Teko imtis visų priemonių, kad tokios progos neduotume. Iš tų sumetimų prašiau Erdmoną nurodyti bent porą kandidatus. Jis nurodė pasiturintį ūkininką, buvusį viršylą, pakeltą pirmame kare į karūzas, buv. vokiečių okupacijos metu Prienu miestelio komendantą, Budrų. Nuvykome pas jį į svečius. Prie vakarieniškos išsikalbėjimo; stengiausi jį pažinti. Po vakarieniškos aš pasiūliau, o Erdmonas bandė atviriau pasikalbėti. Kalba tęsėsi porą valandų, bet Erdmonas atėjęs gulti (mes ten nakvojome) pasakė, kad su tikimo negavo. Sekantį rytą pasikalbėjimas buvo irgi be pasėkmių. Grįžtant į Klaipėdą, mes su Erdmonu nutarėme: pradėsime patys ir paskelbsime Budrų vadu. Už dienos, kitos, kai pasiseks, dabar neryžtingas jis eis su mumis, o aš liksiu, kaip ir sutikau, „pagelbinku“.

Per Naujus Metus Erdmonas Simonaitis, Jurgis Bruvelaitis ir aš, pasislėpę vienoje mokykloje, suredagavome „Manifestą“. A. a. Suvalniskis turėjo spaustuvelę ir jis su pora pasiryžusių jaunuolių pas save jį ir surinko. Žodžiu, 1923 m. sausio 5-6 dd., visi pasiruošimai buvo užbaigti ir turėjome pradėti. Bet ir vėl įvyko svyravimai, mtrygos ir visas kabėję ant plauko. Pagaliau viską nugalėjome ir sausio 11 d. naktį pradėjo paskirtose vietose rinktis pasiryžėliai.

Mano planas buvo paprastas: samprotavau, kad Klaipėdos miestas yra administratyvinis centras ir prancūzų įgula. Vien tik miestas su apskričių sudaro didesnę pusę krašto gyventojų. Miestas vokiškiausias, čia tai ir svarbiausia mūsų užduotis. Nei Pagėgių, nei Šilutės apskrityse įgula ar šiaip pasipriešinimo pavojaus nebuvo matyti. Pagėgiuose tad nutariau laikyti porą šimtų, jie tiek susirinks, kad neprileistų bet kokios pagalbos iš Tilžės, iš bet kokių vokiškų patriotinių orga-

nizacijų. Šilutei pridaviau dar mažiau reikšmes: gero būrio tam pačiam tikslui užteks.

Svarbiausias karškas apizodas — Klaipėdos miesto apgulus ir paėmimas, „NL“ jau aprašytas. Iš viso, visam žygyje viskas daugiau priklausė nuo politikos. nepažeisti be reikalo alijantų autoritetą.

Paėmus miestą, norėjau susiekti su mūsų numatytu vadu Budrum, gal dabar jis sutiks perimti tas pareigas, bet sužinojau, kad jis sukilimo pradžioje išvyko į Vokietiją. Taip man ir teko iki galo pasilikti tuo Budriu, tik jis buvo Budrus, o aš pasirinkau Budrys.

Dar mažas epizodėlis apie lenkų laivą „Marszałek Pilsudski“ pasirodymą. Prancūzų valdžia, gavusi pranešimą apie sukilimą, telegrafu įsakė savo kato attache Varšuvoje, gen. štabo pulkininkui Trouson, št. pulk. Trauson nuvykti į Klaipėdą, kad turėtų vietos didesnį ekspertą nesurištą su politika, išsiskusį sukilimą. Lenkija pasisūlė jį nuvežti savo laivu. Pulkininkas Trouson suspejo atvykti jau tik po miesto paėmimo. Kada laivas įplaukė į uostą iš jo buvo paklausta, kieno miestas, ir gaus atsakymą — sukilėlių rankose, — nesusilaikęs laivo karininkas pasakė: „Za puzno“ — per vėlu. Pulkininkas Trouson iš laivo nuvyko pas Petisnę ir tuoj panorėjo susipažinti su manim. Kalbėjomes pradžioje dalyvaudant Petisnę, vėliau vieni. Ji paklausiau, kaip turėsi žiūrėti į Lenkijos laivo pasirodymą. „Tai tik mano ir mano padėjėjo majoro Rougė susisiektimo priemonė — jis tuoj uostą apvais“.

Visgi patyręs jau apie valdžios pasidalinimą, nepasitenkinau vien pulk. Trousson pareiškimu, pasiūčiau Petisnę savo reikalavimą raštu, kad laivas apleistų uostą, arba mes, sukilėliai, imsimės priemonių patys. Jau išsuntus tą raštą, atėjo iš uosto savanoris Kostas Jurgėla su pranešimu apie laivą ir klausė ką daryti. Pavedžiau ir jam perduoti tą reikalavimą laivui be-

tarptai. Už pusės val. Petisnę pats paskambino man telefonu, kad laivas tuoj išplauks, ir po dviejų valandų tikrai išplaukė.

Paėmus kraštą ir miestą dar toli gražu vargai nepasibaigė. Erdmonas Simonaitis sudarė Direktoriją iš lietuvių ir pradėjo krašto valdymą. Jam admistravimas ne naujas dalykas, bet aplinkybės buvo sunkios. Kiekviena grupė ir pavieniai asmenys norėjo išspausti kuo daugiau. Teko neatstumti ir vokiečius, ypač kai krašto padėtis vien per sukilimą nebuvo legali suota. Sukiliimas tik turėjo tikslą suardyti Freistato planus ir atkreipti signatarų dėmesį.

Situacija iškėlė ir man daugybę nenumatyto darbo. Keli šimtai savanorių (kuo ne pusė) prasėsi paheidžiami namo, nes turį grįžti prie savo normalaus darbo, profesijų, šeimų. Mes gi negalėjome likti be jėgų, nes viską, kas iškovota, galėjome prarasti. Atsilaisvinti nuo kai kurių pareigų, visas savanorių grupes suvedžiau į vieną pulką ir paskyriau jam vadovauti pasizymėjusį prefektūros paėmimo savanorį Bajorą.

Sausio 26 d. į Klaipėdą atvyko alijantų - signatarų komisija: pirmininkas Clinchant, prancuzas; baronas Aloisi — italas; ir Frey — britas. Jos uždutis buvo, bent jų žingsniai taip rodė: iširti, kas įvyko ir „atsitatyti tvarką“. Lietuva, kaip užinteresuota įvykiais ir, be abejoj, krašto likimu, atsiuntė savo nepaprastą atstovą Antaną Smetoną, kuris atvyko su patarėju Antanu Merkiu. Aliantų komisija gyventojų aktyse panorėjo tapti autoritetu ir, ne siskaitant su įvykiais, vietiniam vokiečių dienraščiui išteklė savo atšaukimą, pasiūlydama gyventojus užsilaukyti ramiai ir tt., ignoruodama ir sukilėlius ir Krašto Direktoriją. Ma no pastatytas miesto komendantas Martynas Lacytis pranešė apie tą jau ruošiamą pirmam puslapiui atšaukimą. Liečiau atšaukimą nedėti, rin Nukelta į 7 psl.

Vajus „N.L.“ būstinei

„N. Lietuvos“ redakcija ir dolerių vaju. Džiugu, kad eilė spaustuvelė jau neturi patalpų. Kad darbą galima būtų plėsti, prisuntė „NL“ bendrovės šėrų - akcijų, statybos reikalams, „Nepriklausoma Lietuva“ statybos reikalams paskelbė 3.000 sėnys:

161. Strodamskis Julius, Delhi, Ont. \$ 10,—
162. Kvedaras Vytas, Hamilton, Ont. „ 10,—
163. Jankaitis Juozas, Montreal „ 10,—
164. Dagilis Viktoras, Toronto „ 10,—
165. Linkūnas Dominikas, Montreal „ 10,—
166. Naginionis St. (sen.), Montreal „ 10,—
Aukos: Jocaitis Bronius, Toronto „ 1,—

Ačiū tautiečiams už atsiliepti ir visus malonius „NL“ pūmą ir malonai prašome atsi-

skaitytovus.

Sp. b-vė „NL“ ir KLCT.

JUOKDARIAI...

Pruseika „lozorius“ rolėje.

Tikri juokdariai tie progresyvieji. Ypač jų vadai.

Kad sugraudintų savo draugus, kurių pinigines vis sandariau uždardomos, Pruseika „Vilny“ suvaidino „lozorius“. Girai: draugai — blogai! Neturi me popieriaus ir jus negausite „popieriaus“... Atidarykit pinigines!

Dabar popieriaus jau esą, ir draugai „popierį“ gauna, tik tai Pruseika neskelbia aukotojų sąrašo... Matyt, aukotojai toli ir nespėjo prisiųsti sąrašo...

„Naujojinė demokratija“.

Atgiedojęs „lozorius“, Pruseika žavisi „naujojinė demokratija“.

„Naujojinės demokratijos“ sąvoka pagal Pruseiką yra aiški: tai sovietinė „demokratija“.

Ir yra kuo žavėtis: tūkstančiuose priverčiamojo darbo stovyklose Rusijoje ir satelitinioje kraštoose kankinami badu, nepakeliamu darbu ir šalčių mironai žmonių, kurie savo laimais yra nukloję visą rytinę ir vidurinę Europą ir pusę Azijos. Ten viešpatuoja negirdėtas teroras ir prievarta. Visi žmonės priversti už tas „malones“ garbinti ir glovinti krai-

nanankį Staliną.

Nieko sau „naujojinė demokratija“...

Duikės pučia į akis.

Pruseika, pasiremdamas tūlo Millerio, atsilankiusio Varšuvos „taikos kongrese“ pasakymu, kad šis į Varšuvą iš Čekagos nuvežęs rožančių, — teigia, kad ten pilna sąžinės laisvės...

Pruseika tačiau, pažymėjęs, kad Milleris rožančių į Varšuvą nuvežė, sąmoningai nutyli, kad Milleris... tų rožančių neįteikė.

Mat, kaip Pruseika savo „popierio“ skaitytojams pučia į akis duikės apie tikybos laisvę...

Lietuviai — ne korejiečiai... „Vilnius“ graudinais, kad Korojos karo metu atsiranda daug pabėgėlių, kurie turi pakelti baisius vargus.

Tas teisybė. Tikėtai įdomu, kad „Vilniai“ labai gaila korejiečių, o negaila tokioje ugnies nelaimėje atsiradusių lietuvių. Gal todėl, kad lietuvių ne korejiečiai?

Kodėl mūsų progresyvieji klausia lietuvių: „Kodėl jūs bėgote?“ ir kodėl neklausia korejiečių ko jie bėga?

Mandrapvėks.

Didžiai gerbiama ir miela Bičiulė

Agr. MYKOLĄ JUODVIRŠĮ

ir

p-lę JADVYGĄ VOLODKAITĘ,

sukūrusius lietuviškos šeimos židinį, sveikiname ir linkime asmeninės laimės ir našaus visuomeninio, naudingo tautai, darbo.

E. ir J. Kardeliai.

Mielūs mūsų narius

JADVYGĄ VOLODKAITĘ

ir

MYKOLĄ JUODVIRŠĮ,

sukūrus lietuvišką šeimą, nuosirdžiai sveikina

Kanados Lietuvių Bendruomenės Montrealio A. L. O. Komitetas.

Kanados Lietuvių Tautinės S-gos Sekretorė

Panelę JADVYGĄ VOLODKAITĘ

ir Poną MYKOLĄ JUODVIRŠĮ,

sukūrus lietuvišką šeimą, nuosirdžiai sveikina

Kanados Liet. Tautinės S-gos Valdyba ir nariai.

SPAUDOS APŽVALGA

VIS KĄ NORS FUOLA IR KĄ NORS GINA...

„Tėviškes Žiburiai“ visada neklaidingi ir visada teisingi, — kaip ir jų partija. O visi kiti Kanados lietuvių blogi.

Paskutiniu metu „T. Ž.“ kažką, kieno vardo atvirai nepasako, dėi Tautos Fondo“. Ir čia pat apgailestauja T. F. vedėjos p. M. Arlauskaitės... sunkų ir bejėgišką likimą...

Įdomu, iš kur p. M. Arlauskaitė, kuri visą laiką gražiai T. F.-dą veda su p. Leonu Girimu, abu KLCT išrinktus pagal VLIKo pagedavimą, — to kia užuojauta?

„T. Ž.“ partija tik tai prieš du mėnesius p. Arlauskaitę ne pasitikejo ir apie dvejus metus išlaikė pas save p. Sidzikausko lankymosi metu surinktus T. F.-du pinigius.

Ir staiga ta pati p. Arlauskaitė jau gėda...

kaitė jau gera ir vėta užuojau tos napaigė, o kažkas kitas jau negeras...

Mes labai atsiprašome gerb. p. Arlauskaitę už jos vardo panaudojimą, bet jį mūsų supratimu, labai nedžentelmeniškai ir visai be reikalo panaudojo savo partijos biiznui „Tėv. Žiburiai“, kurie, tur būt, už tai ir atsakomybę pasuma.

Mes p. Arlauskaitę pasitikejome visą laiką ir mums nėra reikalo dėl to „bažytis“ ir krūtingi. Nebent tik tai reikia suprasti „T. Ž.“ Bet kam tada pulti visus kitus, kurie visoki atveju dirba „T. F.“ akcijai ir „T. F.“ atstovybei talkina?

Matyt, „T. Ž.“ tikisi pasinauti dar senųjų romėnų principu: divide et impera — skaldyk ir valdyk?

AMERIKA IR REZISTENCINIAI SAJŪDŽIAI

RAŠO MŪSŲ BENDRADARBIŠ AMERIKOJE BRONYS RAILA.

1950 m. gruodžio mėnesio pačioje pabaigoje daugelis Amerikos laikraščių smulkiosiomis raidėmis paskelbė United Press pateiktą žinutę, jog respublikonų senatorius Alexander Wilcy pasiūlė Amerikos valdžiai sukurti strateginę tarybą, kurios uždavinys būtų... **kelti revoliucijas anapus geležinės uždangos.**

Mr. Wiley yra įtakingas respublikonų partijos narys Senato užsienių reikalų komisijoje. Įdomiausia taigi yra ne tiek patys pasiūlymas, kiek jo motyvai. Senatoriaus nuomone, jei Jungtinės Valstybės sugebėtų sukurstyti tikrus neramumus Rusijoje ir satelitinuose kraštuose, tai žymia dalimi būtų galima atstumti trečiojo pasaulinio karo grėsmę... Rusija per daugelį metų savo pinigais, ginklais ir sabotažo priemonėmis remė sąmokslininkus įvairiuose kraštuose, tad dabar būtų teisinga tokiomis pat priemonėmis pavartoti ir prieš ją. Taryba turinti būti sudaryta iš karo, ypač partizaninio karo mokslo žinovų, ji turi glaudžiai veikti su vyriausiojo kariuomenės štabu, centrine žvalgybos įstaiga ir valstybės departamentu.

Ta proga senatorius pažodžiui išsireiškė: „Juo daugiau rusai bus užsiėmę savo pačių vidaus sunkumais ir neramumų židiniais, tuo mažiau jie jus gali pasiklausti savo pačių ir satelitų laudimi, ir tuo atžvilgiu karo grėsmė bei įtampa bus su mažinta“.

Kiek ir iš viso toks pasiūlymas duos apčiuopiamų vaisių, jūsų bendradarbis negali žinoti. Bet jis jaučiasi galįs pasakyti, kad toks pasiūlymas ar, tiksliau, toks galvojimo būdas yra tipiskas Amerikos pažiūra į rezistencinius sąjūdžius už geležinės uždangos. Ta prasme jis gana įdomus mums lietuviams ir vertas panagrinėjimo. **Rezistencijos galybė ir mitas.**

Lotynų kilmės žodis rezistencija (pasipriešinimas, spyrmas) įgijo savotišką prasmę ypač antrojo pasaulinio karo metu, nors pats metodas iš pogrindžio bei iš užnugario vesti kovą prieš okupantą ar kokį kitą tirioną yra tūkstančių metų senumo. Bet gal niekad jis nebuvo tokiu plačiu ir sėkmingu būdu panaudotas, kaip per praėjusį karą. Vakaruose garsėjo prancūzų, belgų, olandų, norvegų rezistenciniai sąjūdžiai. Rytuose jugoslavų, lenkų, lietuvių, ukrainiečių. Karui baigiantis, net italai ir net dalelytė vokiečių turėjo savo rezistenciją.

Rezistencinių sąjūdžių veiklos metodai priklauso nuo kiek

vienos vietos ypatingų aplinkybių. Jie buvo susieti su špiošais, sabotažais, slapty karinių grupių telkimu, atviru partizaniniu karu, ekonominiu ir moraliniu okupanto žlugdymu, gelbstint savo žmones ir turtą nuo sunaikinimo ir tt. Rezistenciniai sąjūdžiai veik visur buvo pirmieji, kurie davė administracijai išvaduotajam kraštui ir vaidino svarbiausią rolę išvadavimo metu.

Kai okupantas yra labai stiprus ir veikia beatodairiškai, rezistentai niekad negali turėti viltingos patys vieni savo krašte laimėti kovą. Tokie bandymai baigiasi tragiškai ir kadais net beprasmiškai. Rezistencija tačiau visuomet tampa svarbi ir reikšminga, kai ji gali suderinti savo veiksmus su didžiųjų pajėgų veiksmais prieš bendrą priešą arba kai tie didieji pasistengia suderinti savo planus su priešų pogrindžiu taip, jog šiam būna įmanoma pareikšti savo jėgą stipriausiu būdu ir su mažiausiais beprasmingais nuostoliais. Pereito karo metu apskiai buvo neigiamų ir teigiamų tokio bendradarbiavimo pavyzdžių. Rezistencijos veikimas pogrindyje ir tos veiklos derinimas su lemiamaisiais faktoriais be abejonės yra tapęs atskira bei sudėtinga karo ir politikos mokslo šaka.

Šalia praktinės apčiuopiamos veiklos, rezistencija visuomet turi ir tam tikro psichologinio mito elementų. Kartais ji daugiau padaro dvasiškai, nei su bomba ar kulksnavidžiu. Kartais ji bomba ir partizanų gyvybės auka daugiau lemia, nei romantiškausias ir karsčiausias propagandos žodžiai. Bet visuomet ji būna ir lieka paskui, kaip vienas iš pačių kilniausių ir stipriausių dvasinių mitų, — laisvės, kovos ir garbės etika, didvyriškumo giesmė, pasiaukojimo kilnybės malda, drąsos ir pasikėlimo versmė, be ko viso jokia tauta negali svajoti įgyti ir išlaikyti nepriklausomybę.

Po šio karo padėtis kiek pasikeitė. Išvaduotos tautos Europos vakaruose ir Azijos bei Afrikos kolonijose greit užmiršo apie rezistencijos prasmę. Vo daroma taip, kad karą pasunkintų, visur reikėjo naudoti mūsų brolius Europos rytuose rezistenciją tęsė, jiems karas nepasibaigė, jis tik šimteriopai pasunkėjo. Dar ir dėl to, kad laisvasis pasaulis mūsų rezistencijos nebeperėmė, jos nesuprato, kartais iš jos net šaipėsi. Ar tas pusntro milijono antikomunistinių pabėgėlių kada nors galės užmiršti, kaip de mokratinių kraštų vyriausybės juos ragino ir net vertė grįžti į

Rusiją ir geruoju, kaip vergams, pasiduoti enkavedisto valiai?

Ar tam reiklainga laisvės kovotojų auka?

Kiek vienas doras žmogus, patekęs į šiuos geležinės uždangos sąlygas?

Pavergtoje Lietuvoje

RASYTOJAI AGITACIJOS DARBE

Paskutinį rinkimų progą iš paties asmenys jas turėjo sunėsti i komunistų partijos paskirtas tokių knygų surinkimo vietas. Deginimų metu labai nukentėjusi Lietuvos religinė literatūra.

Atstamoma Virbalio stotis. Kaip praneša „Tiesa“, dar tik šiuo metu Lietuvoje esanti atstatoma karo metu sunaikinta Virbalio geležinkelio stotis. Kadangi bolševikai neturi lėšų pasisamdyti darbininkus, statybos darbai atliekami talkos būdu, surenkant gyventojus iš Kybartų ir kitų apylinkių.

Propagandinis filmas lietuviškai

Bolševikų įsteigta LTSR kromininkų — dokumentinių filmų kino studija baigė perdirbti su vietinių filmų. „Jie turi savo tē vynę“. Kaip žinia, šis filmas yra sukurtas Sorvetų Sąjungoje ir yra nukreiptas prieš anglos amerikiečius už tai, kad šie globoja tremtinius. Propagandos sumetimais, sumanyta šią filmą perkalbėti lietuviškai. Darbas buvo pavestas režisieriui S. Čaikauskui. Pagrindinius vaidmenis įkalbėjo Petraitis, Juodytė, Mironaitė, Derkintis, Lietuvaitytė ir kt. (TB Nr. 45).

Degina lietuviškas knygas.

Lenkų katalikų spauda tremtyje praneša, kad pastaruoju metu Lietuvos ir Latvijos įvairiose vietovėse iškilmingai būvusios deginamos lietuviškos ir latviškos knygos. Jau prieš kurį laiką bolševikų partinės bei propagandinės įstaigos sudarė draudžiamųjų skaityti knygų sąrašus, į kuriuos įėjo beveik visos gerosios knygos, išleistos nepriklausomoje Lietuvoje. Už draustos lietuviškos knygos buvo išrinktos ne tik tai iš mokyklų ir kitų bibliotekų, bet ir pri-

gostis ir galvodamas apie savo tautos likimą bolševizmo vergijoje, be abejo ne sykį sau stėtis klausimą: kiek mūsų laisvės pastangoms gali padėti Amerika, kurios priešininku ta po ta pati Rusija? Ir kas tokį klausimą viešai statė ar su pa-

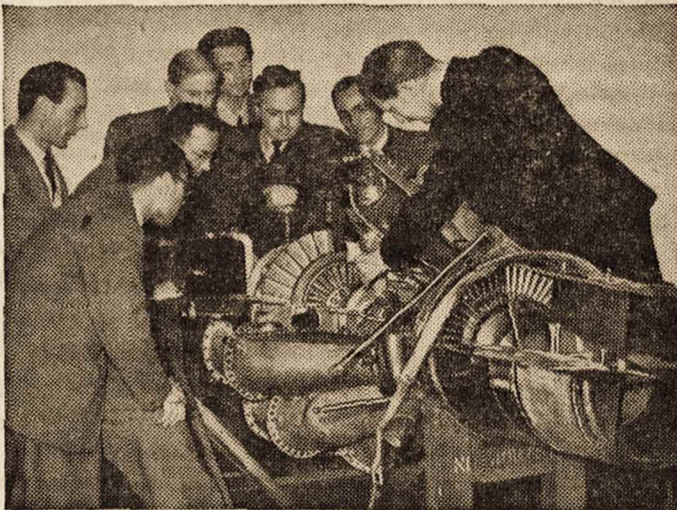
žistamais diskutavo, ne kartą gavę išgirsti, pvz., tokį komentarą: — O, broliu, čia gana painus klausimas. Padėtis logika reikalauja, kad Amerika būtų teigiama nusistatiusi rezistencinių sąjūdžių ir veiksmų atžvilgiu anapus geležinės uždangos. Bet toks reikalas pirmiau turi būti apsvaistytas kongreso komisijose, paskui kongresas turi paskirti atitinkamas lėšas ir tt. Čia, malai, demokratija, viskas turi eiti legaliai, tau tos atstovai turi būti ištikinę reikalo rimtumu, turi jį gerai išnagrinėti...

Daugiau patyręs rezistentas nesunkiai nuvokia, ką toks metodas reiškia. Jis žino, kad dalykas bus svarstomas ir spaučiuose, ir įvairiose vietose, ir kongreso komisijose, ir specialiuose „nearynuose“, po ko visi planai sudarys popierio krūvas, o juos kartais gaus pavartyti koks dar likęs Hissso bičiulis Valstybės departamente, koks nors kvakerių draugas, ruošiantis planus, kaip pasiekti susipratimo su Rusija, ar kokia nors Koplantais pusseserė Teisingumo departamente, prof. Latimorės ar Remingtono draugai kitose žinybose... Visi gudriausi suplanavimai „vykdyti revoliucijas“ anapus geležinės uždangos Maskvoje bus žinomi anksčiau, negu sūspės sunkiais keliais nuieiti instrukcijos ir priemonės revoliucionieriams. Be abejo, visa tai bus pranešta ir per Voice of America, idant pavergtoji bolševikų laudis iš anksto žinotų, kaip ir kada jos išsilaisvinimo kovai čia rimtai ruošiamasi padėti...

Tokių komentarus, pusiau rimtas, pusiau pašaipingas pastabas ne kartą yra girdėjęs jū sus bendradarbis ir tikriausiai ne jis vienas, ir ne paskutinis. Take it or leave it, — bet tai pavaizduoja tam tikrą atmosferą apie šias švelnias materijas.

Tačiau senatoriaus ir Senato užsienių komisijos nario Wiley pasiūlymas mane sudrebino. Ne tiek pats pasiūlymas, kuris keliama gal jau laiku ir gal net labai išmintingai, kiek to pasiūlymo motyvai. O jie juk yra stacia siurpūs. Ir tokie aiškūs, kad dviprasmiškai neįsiskomentuojami. Rezistentai Rusijoje ir satelitinuose kraštuose aukoja savo gyvybes, ne rizikuoja, bet yra tikri, jog už tai jų giminės atsidurs Sibire, tūkstančiai jų tautiečių bus ištremiti ir išžudyti, — bet juk tam, kad tautų atsparumas nebūtų gaištinai palaužtas, kad žmonės nenustotų paskutinės vilties, kad būtų iškeptėta ir su-

KAS „NL“ prenumeruoja, TAS už Lietuvos laisvę kovoja.

Sešiolika studentų iš įvairių pasaulio kraštų lanko tris savaitių kursų vienintelėje pasauly gazu-turbinų Technologijos Mokykloje Farnborough'e. Nuotraukoje instruktorius S. G. Allberton su studentais prie modelio.

Nusijuokėme su draugu. Bet turim prisipažinti, kad kažkaip nejučiomis pagaltojau: „O kodėl ne? Juk kiek kartų lenkai yra klastingai mus apgavę ir pasinaudoję susidėjusiomis politinėmis sąlygomis, kiek įvairių nelaimių mūsų tautai užtraukė. Tiesa, mes esame maža tauta, mūsų balsas yra paprastai nustelbiamas veržlesniųjų ir skaitlingesniųjų kaimynų. Bet juk ir mažos tautos nori gyventi ir reikalauti tos pačios teisybės, kuri yra tariamai skelbiama Lietuvos kaimynų“.

Rytą, rugsėjo 1 d., pasuku radio. Po valso išgirstu keistą pranešimą: „Uwaga, uwaga, nadchodzi“ (dėmesio, dėmesio, ateina). Nesupratau, ką tai reiškia ir tik apie 11 val. išgirstu apie kilusį tarp Lenkijos ir Vokietijos karą, o šie „uwaga, uwaga, nadchodzi“ yra pranešimai apie besitartinčius prieš bombonešius.

Vienos Vilniaus lietuvių organizacijos raštineje (kur tilpo „Vilniaus Žodžio“ redakcija ir administracija) susirenka daugelis okupuoto Vilniaus krašto veikėjų, politinės situacijos diskutuoti. Prienama vieninga nuomonė: Lenkija žlugs, tačiau ir karą ištrauks Anglija ir Prancūzija. Viena žodžių, karas Europoje prasidėjo. Svarbiausia — ar kovoje Lietuvos

kaimynai, gerbs mūsų tėvynės neutralumą ir neperžengs jos ribų. Taip pat girdima yra, kad Vokietija siūlė Lietuvai užimti okupuotą sostinę ir Vilniaus kraštą. Lenkai su pajauka atsislepia ir mes, gyvenančios 5 lietuvių šeimos vienoje gatvėje turime ne kartą išgirsti jau ir taip priprastus šmeižto žodžius Lietuvos adresu.

Pirmą kartą rugsėjo mėn. 1 d. aptemdomas Vilnius ir pirmą kartą, rodos, rugsėjo mėn. 3 d., jis puolamas dienos metu vokiečių lėktuvų. Į daromas įvairių „LOPP“ (Priešlėktuvinės apsaugos) viršuminkų pasta bas sleptis ir rūsį ar griovius, esu kūrėjas ir stebiu aukštai skrendančius daugiausiai puolusius Vilniaus aerodromą, vokiečių lėktuvus. Ir tie puoliai pasikartoja beveik kiekvieną dieną — kartais didesnė jėga, kartais tik maža lėktuvų grupė.

Diena dienos vokiečių argi ja užima vis naujus Lenkijos miestus ir žemės plotus. Į Vilnių atvyksta pabėgėliai mašinomis, traukiniais, kurie negailingai puolami vokiečių lėktuvų, atrodo labai liūdnei.

Vilniaus gatvėse girdima dažnai lietuvių kalba. Tai švenčionių, Dūkštų, Ignalinos, Tverės, Varenos, Valkininkų ir kt. Vilniaus krašto vietovių lietuviškas jaunimas, mobiliza-

cijos šaukumais, atvykęs į Vilniaus garnizoną. Grupės vyrų, dauuoja gaudžias lietuvių dainas, bet lenkai visa tai toleruoja. Juk Lenkijos gyvenimas yra visiškai pakrikęs, kariuomenė traukiasi, arba sumušta, tad ir tie „chami litwini“ yra geri ir labai reikalingi. Ndotaika kiek pataiso Anglijos ir Prancūzijos karo paskelbimas Vokietijai. Per radiją, ši žinia kartojama beveik kas dešimt minučių, tačiau tas nei kiek nulaiko vokiečių, kurie beveik be jokio pasipriešinimo, žygiuoja pirmyn.

Sekmadienis, rugsėjo mėn. 17 d. apie 6 val. ryto pažadina mane lėktuvų ūžimas (jau jokio aliamo sirenų Vilniuje nesigirdėjo) ir trumpas prieš lėktuvinės artilerijos veikimas. Iš bėgų ir kiemų ir pamačiau tolu moje skrendančius ir rytų pusę apie 50 lėktuvų, bet ne vokiečių tipo. Išgirstu bet naujieną: Sov. Sąjungos armija įžengė į Lenkiją ir dabar, visam Vilniui aišku buvo, kad ji užims Raudonoji Armija. Vienos Vilniaus gyventojų tautybės nuotaika labai pakyla, nors daug mas gyventojų dabar geriau no rėtųjų „chamų“ lietuvių. Daudelis lenkų ateina į namus, teiraujasi, ar Lietuva tikrai nežygiuos į Vilnių, ką kalba Kauno radijas ir pan. Kaip keista, dar tik prieš keletą savaičių, Lietu-

vaus valandos, kai gaies prasidėti paskutinis savavališkas, kabanč be jokio pagratinimo, kai prasidės didysis karas prieš tautų kalejimo tironus, grasinančius šiandien visam pasauliui. Rezistentai nera vaikai, ir jų daugelis, gerai supranta, kad tik tada ateis laimėjimas, kai kremhaus diktatoriai bus pakviesti ne prokurais, bet atsakovais į Nurnbergo teismą.

O senatorius motyvuoja, kad štabas revoliucijoms kelti už uždangos reikalingas sudaryti tik atsikersijant Rusijai už jos diversiją demokratiniuose kraštuose ir tam, kad bolševikų kariuomenė bei MDV gaudytų tiek darbo namie, jog joms kuriam laikui praėtų noras kelti „trubelius“ užsieniuose ar planuoti naują karą. Kitap sakant, jo žodžiais, rezistencija tenai reikia vesti tam, kad būtų galima jei ne išvengti, tai juo daugiau atitolinti tretįjį karą ar bent sumažinti jo grėsmės įtampą...

Klaiku ir pagalvoti, jei tokie šio svaibus pasiūlymo motyvai jau buvo atreteruoti per Voice of America partizanams anapus geležinės uždangos. Reta girdėti, kas taip nuosirdžiai ir šurkščiai planuotų pirkti taikinius MVD švindi... taikos išlaikymo ir karo atitolinimo tikslu.

Visi prisimename, kaip Hitlerio pats didžiausias priešas Europos Rytuose buvo psichologinių karo priemonių ignoravimas ar staciai nesugebėjimas jomis pasinaudoti. Viskas buvo daroma taip, kad karą pasunkintų, visur reikėjo naudoti pilką jėgą ir pagaliau žūti nuo jos. Ir Amerikoje mėgstama kalbėti tik apie materialines jėgas santykių bei galimą persvarą. Tautinės, politinės, dvasinės rytų Europos tautų problemos mažai judinamos. Pasitikiama plika jėga, taigi, ryžtamasi eiti pačiu sunkiausiu keliu.

Rezistencinės nuotaišos žmonės šiaipus geležinės uždangos tebemato prieš save didelį uždavinį išaiskinti rezistencijos prasmę ir metodus tautos bei jų politikams, kuriems dar niekad neteko rezistencijoje dalyvauti, taigi ir jos suprasti. Antarą vertus, tarptautinių įvykių raida rodo, kad atėjo metas mūsų rezistentams ir savitarpyje daug ką atgaivinti, suvienyti, persitvarkyti, paliekant nuosaly, ką nelaiminga emigracija pridrumžino, santarmingai susitelkiant prie uždavinių ir kelio, kurio prošvaistės jau rodo darganuotasis rytojus.

Vilnius dviejų okupantų rankose

(Žiupsnelis atsiminimų)

Vilnius! Kiek daug prisiminimų jis riša! Juk čia gimiau, užaugau, mokiausi lietuvių „Ryto“ pradžios mokykloje „abc“ ir vėliau, kiekvieną dieną ėjau šalia šv. Onos, Bernardinų, sv. Mykolo, bažnyčių, siauru ir vingiuotu Bernardinų skersgatviu, (kur gyveno poetas Ad. Mickevičius), Pilies, Gedimino ir Jakšto gatvėmis — į Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnaziją. Tai buvo gražiausias mano gyvenimo dienos, lygiai kaip ir kiekvienam jaunuoliui, augančiam be jokių rūpesčių tėvų globoje. Šiandieną, tie Vilniaus vaizdai, tos praleistos Gedimino pilies kalnė malonos vasaros valandos, mano atmintyje, mano širdyje paliks visam gyvenimui.

Ir šiandieną, būdamas toli nuo senelio Vilniaus, tačiau beveik kasdien jį prisimenu. Klausydamas radio žinių, ar skaitydamas karo pranešimus, dažnai prisimenu Vilnių II-ojo pasaulinio karo dienų išvakarėse ir sunkias jo karo meto dienas.

Grazus ir paskutinis rugpjūčio mėn. vakaras. Rytoj prasideda mokslas. Nevaržomas jokios uniformos (visos Lenkijos gimnazijos turėjo vienodą uniformą, kuri privaloma buvo ir vienintelei lietuvių gimnazijai), nuėmę su draugu į kiną. Vėlav vakare, eidami Gedimino gatve (tuomet A. Mickevicza) namo, dalinamės išpūdžiais, tačiau nežinau kodėl, širdyje ir man ir draugui labai neramu. Tas vakaras atrodo toks tvankus ir sutinkamų žmonių veidai per daug susimąstę. Ne nuostabu. Juk nepaslaptis yra, kad politinis įtemptas tarp Lenkijos ir Vokietijos yra aukščiausiam laipsnyje. Vilniaus kariuomenės pulkai yra išvykę į Pamarį ir daugelis vyrų paleisti mobilizacijos. Sutinkame pažįstamus lenkų gimnazijos mokinius, tačiau daug mas jų yra optimistiškai nusiteikę: kilus karui, Vokietija Lenkijos tikrai bus nugalėta, na bet ir iš pasalių, pakisė mums mintį, kad ir lietuviai ta proga mėgins Vilnių atgauti...

vos adresu siunčiami buvo pikčiausi žodžiai ir šiandien, kada Lenkija žlunga, aš tikiu, kad ne tik Vilnių lenkai su mielu noru mums grąžintų, bet gal net pusę Lenkijos. Lietuva jiems atrodė, kaip ramus uostas laivui, po didelės audros jų roje.

Po pietų Vilnių pasiekia besitraukiančios iš rytų pusės Lenkijos armijos, KOP (Korpus Ochony Pogranicza), policijos ir kiti kariai formacijos daunai, kurie paskubomis suka arba į Žaliojo tilto pusę (Ukmergės link) arba į Paneerius — Viecio link.

Paskutinės Lenkijos valstybės valandos. Įvairios Vilniaus įstaigos (vaivadija, savivaldybė, Bank Polski ir kt.) degina svarbius dokumentus, visiškai nekreipdami dėmesio į aptemdytą. Viskas atliekama prie apšviestų langų. Vėjas, suduginto popieriaus lūkučius, išmėto ant aplinkinių namų, gatvių ir saligatvių. Eidamas galvoju: tikiausiai jų tarpe mėtosi įvairūs galingi įsakymai ir raštai, lietuviškų mokyklų, draugijų, skaityklų ir kt. kultūrinių įstaigų uždarymui. Viskas pra eina ir šiandien, tie skaudūs prieriai, ne vienam lietuvių išspaudę asarą, ne vieną lietuvių pasituntę į kalėjimą ar ištėrminam Lenkijos gulumon, mėtomis lengvučio vėjelio, mindžiojami žmogaus kojos... (d. b.).

HENRIKO RADAUSKO * **Henrikas NAGYS****„STRĖLĖ DANGUJE“**

Aš — kaip strėlė, kurią stiprus ir jaunas
Medžiotojas į praskrendantį arą
Paleido, bet į paukštį nepataikė.
Ir sužeidė didžiulę seną sauę
Ir visą vakarą krauju užpylė,
Ir numirė diena.

Strėlė danguje, 22 psl.

Aš ieškau nieko nepametęs.
Randu žodžius, randu rimus.
Džiaugiuos, kaip geležėlė radęs.
Aš vaikštau vienas, neramus,
Neprijaukinamas, kaip katės.

S. D., 15 psl.

Ilgai lauktas Henriko Radausko naujasis eilėraščių rinkinys yra vienas įdomiausių leidimų, pasirodžiusių ne tik 1950-ųjų metų grožinės literatūros knygų tarpe. Jį atsivertę mes patenkame į kultūringą ir gryną tikros kūrybos pasaulį, kuris esmingai skiriasi nuo ano rėkšmingo ir menkavasio turgaus, kuris šiandien verda beveik visų mūsų laikraščių puslapiuose, prisidengęs literatūros vardu. Šiam laikrašty spausdintoje praeitų metų mūsų literatūros apžvalgoje minėjome, kad beveik nei viena tais metais išleista knyga (išskyrus Vinco Krėvės „Dangaus ir Žemės Sūnūs“) negali būti vertinama visuotinėje literatūroje įprastais kriterijais; Radausko poezijai tokių mastų taikymas yra nenuginčijamas ir suprantamas dalykas. „Strėlė Danguje“ yra subrendusio ir savo kelią suradusio poeto knyga, todėl žemiau patiekiamą jos išsamesnį nagrinėjimą — laikraščio apimties ir pobūdžio ribojamą — reikia, vis dėlto, laikyti daugiau ar mažiau fragmentiniu, paliekant rinkinio nuodugną kritiką literatūros žurnalams. Tenorime pastebėti, kad tokios rimtos kritikos Henriko Radausko eilėraščiai yra visais atžvilgiais verti.

Henrikas Radauskas debiutavo 1935 metais. Jo poezijos knyga „Fontanas“ buvo kritikos pavadinta tipinga estetizmo atstove, kurioje tilpo negausūs kiekis geriau ir silpniau pasisekusių griežtai taisyklingos formos eilėraščių. (Paminėtini taip pat Radausko vertimai iš rusų, lenkų, prancūzų ir vokiečių poezijos ir beletristikos. Jo vertimai pasižymi nepaprastai tikslu ir gerai pajaustu svetimšios literatūros atkūrimu. Paminėjime: Martin du Gard „Senoji Prancūzija“, romanas; Prosper Merimee novelė „Lokys“; Baudelaire, Verlaine, Valery, Jurgio Baltrušaičio ir daugelio kitų poezija). Iš „Fontano“ dar nebuvo galima pasakyti, kiek stipriai poetas pajėgęs eiti šalia tuo metu dominuojančių ir kūrybiškai jau subrendusių mūsų lyrikų: J. Kossu-Aleksandravičiaus, A. Mišnio, S. Neries ir B. Brazdžionio. Praeitų metų pabaigoje pasirodžiusi „Strėlė Danguje“ reprezentuoja Radauską kaip brandaus ir savito žodžio poetą. Radikalus estetizmas, kuris „Fontane“ buvo tik nujaučiamas ir atspėjamas, šiame rinkiny yra konsekventiškas ir su nepaprastu rūpestingumu įgyvendintas. Minėdami estetizmo sąvoką, norime pasakyti, kad Radauskas laikytinas vienu iš daugelio, prancūzų poezijoje Verlaine pradėto ir vėliau kitų pėsiimtojo, muzikalios ir auksakališkai išbaigtos poezijos kulto pasekėju. (Jį įvairiai varijuotą, dar atstovavo Prancūzijoje Rimbaud, Sautier, Mallarmė, Valery, Fiedria ir eilė kitų, Vokietijoje — Stephan George su savuoju sąjūdžiu „Blaetter fuer die Kunst“, H. von Hofmannsthal ir daliai Rilke, Anglijoje — Swinburne, Oscar Wilde, Danijoj — Jens Peter Jacobsen etc.). Šio plataus poetinio sąjūdžio pagrindinės tendencijos: griežtos ir taisyklingos formos reikalavimas, vokalinės žodžio vertės susimbolinimas, išgavimas galimai gausnio melodingumo, kalbos grynumas ir taisyklingumas, intelekto pirmavimas prieš jausmą. L'art pour l'art (menas menui), literatūros mėgėjų nudėvėtas ir išgarsintas jų šūkis, mums pasako, kad šie poetai yra užsidarę dramblio kaulo bokštuose nuo kasdienybės ir minios. Jie niekad nėra įeikę (ir nerado!) visuotinių ovacijų, nėra šaukę kovon tautų, nėra išėję viešumon nei kaip pranašai, nei kaip agitatoriai. Kad ši laikysena labai artima Henriko Radausko poetiniam keliui, jis pats pasisako savo pirmajam eilėraštyje, nubrėžiančiam viso rinkinio pagrindinę tendenciją:

Aš nestatau namų, aš nevedu tautos,
Aš sėdžiu po šakom akacijos baltos,
Ir vėjas dangiškas į jo lapus atklysta.
Ir paukštis čiulbantis joj suka savo lizdą,
Ir skamba medyje melodija tyli,
O aš klausausi jos ir užrašau smėlį,
Ir vamzdį paimu, ir groju, ir dainuoju
Su vėju ir paukščiu ir su medžiu baltuoju,
Ir užia debesys nežemiškos spalvos
Virš tos dainuojančios ir grojančios kalvos.

S. D., 7 psl.

Ta pati mintis autoriaus pakartojama dar visoj eilė pirmojo skyriaus eilėraščių (Pavasaris, Sugrįžimas, Atradimai, Apolonas, Laiškai pačiam sau, Strėlė Danguje). Estetinis Radausko credo, sąmoningas atsiribojimas nuo betarpinio sąlyčio su gyvenamuoju laiku ir pačiu gyvenimu, minėtuose kūriniuose išsakytas aiškiai ir nedviprasmiškai:

Negaliu nė vienam padėti
Ir padėti man neprašau.
Negaliu nežydyt, neliūdėti
Ir sau laiškus — eiles rašau. (18 psl.)

Dar labiau išryškės Radausko grynosios poezijos estetiškas ir hermetinis pobūdis, panagrinėjus jo eilių formą ir tematiką.

Henriko Radausko eilių formalinį apipavidalinimą galime nedvejodami pavadinti virtuozizmu. Skambūs ir taisyklingi rimai, turtinga metrikos skalė, gausios aliteracijos, išsijieškoti ir subtilūs asonansai, skoningai panaudojama originali vaizdinė medžiaga — visa tai randame „S. D.“ ilgai ir kruopščiai dalintuose posmuose. Poetas pažįsta žodžio vertę ir žino kur ir kaip jį pasakyti; jis jaučia savo gimtosios kalbos išraiškinę galimybes ir tiksliai panaudoja jos žodinį turtą. Tokiems tvirtinimams ilgai įsiekoti pavyzdžių netenka: visam Radausko naujam rinkiniui užtikiname gausybę panašių melodingų ir spalvingų posmų, kaip keletas mūsų cituojamųjų:

Mes nuklystam į juodas alėjas,
Į pražydusių medžių kvapus,
Kur mėnulis liūdėdamas liejas —
Kaip aliejus į liepų lapus. (S. D., 38)
Kiekvienas tavo plaukas, kaip žvaigždė,
Man pro pirštus tekėdamas, mirgėjo,
Ir kaip auksinė didelė katė
Per krūmus mėnuo į medžioklęėjo. (S. D., 42)
Bet aš jo neklausau, bet aš neatsakau,
Aš nuogas kaip ruduo, aš visko netekau,

ŽIEŽIRBOS

(Mūsų kultūrinio gyvenimo paraštėje)

Lietuviškoji spauda mus
šaukia!

Jeronimas Cicėnas, vienas ne
nuilstančių kovotojų už tiesą,
mums rašo šiuos įsidėmėtinus
sakinius „Nemuno“ 3-4 nr., 33
psl.: „Lietuviškoji spauda —
mano akys į šviesą ir tiesą. Už
spausintą gimtąjį žodį grū-
mėsi, kentėjo ir mirė knygne-
šių vardą gavę pirmataikai, ne-
gi aš bailys ir miešas, negi aš
abuojas spaudos reikalams?“

LIETUVIS GAVO GYDYTO
JO TEISES.

1950 m. spalio mėn. Montre-
alio universitete išlaikė labai
gerai medicinos valstybinius
egzaminus ir gavo teisę verstis
gydytojo praktika hamiltonietis
gyd. dr. Leonas Levinškas.

Gyd. Levinškas atvyko į Ka-
nadą 1949 m. ir pradėjo dirbti
Hamiltono Šv. Juozapo Ligonio
nėje. Savo sugebėjimais ir
energija jis pat pradžių ligoni-
nės medicinos personalo tarpe
įsigijo didelį pasitikėjimą ir po-
puliarumą.

Dabar, nugalėjęs visiems ge-
rai žinomus nepaprastai sunkius,
ypatingai svetimšaliams,
praktikos teisės egzaminus, ža-
da artimu laiku pradėti priva-
čią praktiką 26 Grant Ave. ir
tuo pasitarnauti skaitlingai Ha-
miltono lietuvių visuomenei.

Hamiltonietis.

Tikras žvilgsnis į literatūrą.
„Jeigu kartais dėl mano kū-
rinio samparos kyla ginčų, tai
jie kaip tik atskleidžia meno kū-
rinio vienaprasmįumą. Gin-
čas juk yra pastanga surasti
tikrąją prasmę. Todėl ne-
gamta yra didžioji mūsų buvi-
mo strėlė ir anapus, bet menas,
poeziją ir apskritai visa žmogiš-
koji kūryba“. Cituoti ištrau-
ka paimta iš prof. A. Macei-
nos originalaus ir giliai įžvel-
giančio straipsnio apie poeto
būti ir kūrybą „Aidų“ 10 nr.
454 psl.

* * *

Lietuvių Dramos Teatras
Kanadoje tebegyvas!

„Nepriklausoma Lietuva“
nr. 4, 1951. I. 25. „Nenuosta-
bu, kad Lietuvių Dramos Teat-
ro egzistencija Kanadoje yra
dar sunkesnė. Tačiau, kad ir
nedidelis dramų aktorių būre-
lis susibūręs Montrealyje, lig-
šiol garbingai ir sėkmingai ne-
ša dramų vėliavą pirmyn“. Po
savotiško teatrinio triukšmo,
kuris mūsų ausis pasiekė iš Či-
kagos, norėtum mūsų iš-
kiama teatrui palinkėti tikrai
vieno: neškite savo vėliavą ty-
liai, bet ryžtingai, kaip ligi
šių.

* * *

Keli posmai pripažintų
- autorių.

Kad aš turėčiau mažą butelį
mažoj gatvelėj Švento Ignato,
tai ten gyvenčiau, laimingas
būčiau,
tai ten gyvenčiau tūkstantį
metų.

O šaltą žiemą mano butely
malkos spragsėtų krosny
didžiulė;
aš atsiuošęs knygas skaityčiau
arba stebėčiau mielą mėnulį.

Troškėti mažo, patogaus bu-
telo — žmoniška, ir linkėtina,
kad tasai troškimas išsipildytų.
Bet taip pat linkėtina, kad to-
kie smulkūs pageidavimai būtų
spausdinami skelbimų skyriuo-
se.

Tu jau tada žinojai, kad epoc-
chos miršta
Ir kad ateina naujos pro akro-
polius ir gladiatorių eiles...
Kad kitas balsas tyruose ir
sostinėse pasigirsta,
Sutrupindamas puotų ir kan-
čių eiles.

Siūsiame skaitytojui atkreip-
ti dėmesį į šio posmo tobulą
formą: įvairius rimus, ritmo
sklandumą, grandioziškus vaiz-
dus ir niekad negirdėtas min-
tis.

Per juodą dykumą tylėdamas einu
Su nuobodžiais balsais verksmingų vandenų.

(S. D., 87)

Poetas yra įstengęs išstisus eilėraščius taip sustyguoti,
kad jie vienu kuriuo toru (labai dažnai balsėmis e, u, a ir q)
vibruodami, perduotų visą kūrinio nuotaiką. Jis neretu atveju
pavartoja asonansus arba net grynuosius rimus vidury eilu-
tės, tokiu būdu išgaudamas ypatingą muzikalinį efektą:

Nors žinai, kad jau niekas negali
Atsitikti, žibuokles segi
Prie širdies ir dediesi vualį
Ir veidrody veidą seki.

Radausko eilėraščiuose sutinkame daug negirdėtų mūsų
poezijoje, naujų ir spalvingų vaizdų ir palyginimų:

O skruzdėlių būrys, laimingas ir ramus,
Baigia statyt kaip dangų išlenktus namus. (10)

O žvaigždžių neužgyjančios žaizdos
Pro pavasarį žiūrį mus. (38)

Ir nutarė nelaukusi pražyst gelė gera,
Ir plyšo drėgną pumpuro žalia skara... (51)

Nuo kalno upėn ritasi peizažas.
Dangus ir saulė tyška į šalis. (59)

Lietus plonom stiklinėm kojom
Po visą sodą bėginėja. (64)

Valdo šalį galingas vyras.
Suka girtas juodi vergai. (80)

Teka kraujas, nuodai ir vynas,
Skamba kardas ir pinigai. (95)

Tai tik, šalančią šaką iškėlusį,
Rėkia eglė metalo balsu.

Kaip matome iš cituotųjų pavyzdžių, Radausko poezijos
vaizdai yra kondensuoti ir dinamiški; o tai kaip tik ir yra
gero poetinio vaizdo ypatumai. Taip pat ir palyginimai šioje
knygoje, didelė dalimi, yra drąsūs ir originalūs:

Plaukai geltoni, kaip mėnulis,
O akys žydros kaip lietus. (29)

Ir kaip auksinė didelė katė
Per krūmus mėnuo į medžioklęėjo. (42)

Iš voko mėlyno — tavų akių spalvos —
Išskrido lapas, baltas, tartum siela tavo. (46)

O lapuose paklydęs, cypia mažas,
Geltonas kaip viščiukas spindulys. (59)

Ir rytas leidžiasi skaudus,
Kaip ledo durklas, — mums į sirdis. (101)

Daugumas Radausko vaizdinių ir stilistinių priemonių

**Svečių koncertas
Montrealy**

Sausio 27 dieną suruoštas
LAS koncertas Montrealio len-
kų salėje yra vertas dėmesio ir
nors trumpo aptarimo.

Montrealį aplankė svečiai iš
kaimyninės Amerikos, dauge-
liui mūsų jau gerai žinomi, dau-
geliui ir pažįstami, bet dauge-
liui nei žinomi, nei pažįstami
dainininkai — Lietuvos operos
solistė Sofija Adomaitienė ir
solistas Stasys Baranauskas,
kuriems fortepijonu talkino
montrealietis Kazys Smilgevi-
čius.

Visi jie, vertinant Lietuvoje
priimtu mastu, yra dar jauni
menininkai. Tačiau atvė lai-
mingu ar nelaimingu būdu už-
sitęsia. Netekus tvirtojo tėvy-
nės pagrindo, ji negalėjo būti
žymiau subrandinta, nes savo
muzikiniam darbui jie neturi
bent kiek tinkamesnių darbo są-
lygų. Visiems jiems tenka dirb-
ti darbus, kurie toli gražu ne-
patarnauja sudaryti nors mini-
maliai tinkamas sąlygas; at-
virkščiai, dirbant fizinį darbą,
kuris kartais turi menininkui
net labai žiaurias sąlygas, me-
ninis jų augimas savaime stab-
domas, o kartais net ir žaloja-
mas. Deja, šių žymių jau ten-
ka pastebėti, ir dėl to tenka ap-
gailestauti.

Konkrečiai kalbant, miška-
kritis arba plytų nešiotojas pia-
nistų arba tapytojų geru jau
negali būti, nes pianisto, tapy-
tojo rankos turi būti šviežios ir
jautrios. Dainininkas, dirbdamas
duikimą darbą arba šalį po
avturu dangum, negali išsau-
goti tyro ir visai sveiko balso.

Kaip pianistui arba tapytojui
rankos, taip dainininkui gerk-
lė yra labai jautrus ir opus ins-
trumentas, kurį, jei norima,
kad jis veiktu visu savo pajė-
gumu, reikia labai saugoti ir
prižiūreti. Norint, kad jis visis
kai būtų tvarkingas, reikia net at-
sisakyti daugelio žmoniškųjų
malonumų. Štai kodėl mūsų
menininkai, neturedami tokių
sąlygų, kartais neturi, kaip sa-
koma, geros formos.

Mūsų svečiai koncertantai
buvo vieni iš tokių, kurie pra-
gyvenimą turi užsidirbti fizi-
niu darbu.

Stasys Baranauskas, kurį te-
ko girdėti ir anksčiau, ir šį kar-
tą patvirtino, kad turi puikią
balso medžiagą — galingą dra-
matinį tenorą. Jo vertybė di-
dėja nuo to, kad balsas visoje
placioje skalėje yra lygus ligi
pačių aukštumų, kurios yra lais-
vos ir lengvos. Ir šiame kon-

certe jo išpildytieji dalykai, bal-
so prasme, buvo lygiai ir lais-
vai atikti. Tačiau šiam didžiai
vertingam balsui dar reikia
dviejų dalykų, kad jis gautų
būti vertinamas meniškuoju
mastu. S. Baranauskui nepa-
kanka turimos mokyklos, kad
gautų liasvai naudotis didele
balsine gamtos dovana, ir mo-
kėjimo meniškai dainuoti, at-
siet — muzikinės kultūros. S.
Baranauskas koncertą laimėjo
tiksliai savo balso medžiaga. To
dėl šia proga norisi kelti reika-
lą, kad Amerikos lietuviai pa-
siryptintų sudaryti S. Baranaus-
kui bent tokias sąlygas, kad jis
gautų kokią ne taip kenksmingą
jo balsui darbą, kaip „karpent-
erio“ ir taip pat galimybės dar
pasilavinėti. Yra pagrindo bai-
mei, kad šis vertingas balsas
gali sunykti, o tokių balsų ne-
daug yra iš viso, o lietuviams
brangesnis reiškinys. Šia pro-
ga prisimenama Antano Sodei-
kos tragedija. A. Sodeika turė-
jo nepaprastą grožio baritoną,
bet neturėjo mokyklos ir balsą
prarado. Tiesa, jis dar ir dabar
Lietuvoje dainuoja, bet kas iš
to, kad jau seniai jis neturi gra-
žiojo baritono. Toks pavojus
yra ir S. Baranauskui. Palygi-
nus su ankstyvesniu jo daina-
vimu, dabar jau jaučiamos ne-
muzikalinės prie balso priemai-
šos. Ir viršūnės pasunkėjusios.
Tai pirmasis skambutis, kad
reikia balsu susirūpinti. Di-
delis būtų mums nuostolis ne-
tękti tokio puikaus balso.

Kai šalia jo atsistojo, nors la-
bai kontrastingas jam lyrinis
mezzo — Lietuvos operos so-
listė p. S. Adomaitienė, ji lais-
vai galėjo pasirodyti šalia ga-
lingojo dramatinio tenoro. Ly-
rinis jos, švelnus, lengvas mez-
zosopranas skambėjo visu įtiki-
namumu. Ir frazė, ir gyva dina-
mika, ir įsijautimas, ir muzikal-
nės prasmės suvokimas lydėjo
jos dainavimą, t. y. — muziki-
nė kultūra. Imponuojančiai ji
išpildė visiems jau daug kartų
girdėtus dalykus, ir ypatingu
susidomėjimu teko klausytis
naujų, dar negirdėtų kūrinų.
Nenuostabu, kad S. Adomaitie-
nė darė simpatingą muzikinę
kultūrą turinčios dainininkės
įspūdį, nors ir ji jauna dar dai-
nininkė.

Pianistas K. Smilgevičius šį
kartą tikrai akompanavo. Jam
tai vyko nebe sunkumų, nes jis
turėjo akompanuoti su viena
tikrai didelės ir nelengvos pro-
gramos repeticija.

J. Kardelis.

yra susiformavę prancūzų ir bendrai vakarų poetinėje tradici-
joje, kuri autoriui yra gimininga ir sava.

„Strėlės Danguje“ formalinis nagrinėjimas nebūtų pilnas
ir išsamus, jei nepaminėtume kai kurių šitos tobulumo ir ab-
soliutaus skambumo siekiančios formos, nepasisekimų. Jų
nera gausu, bet tokios tendencijos poezijoje jos dvigubai ryš-
kesnės ir sunkiau pateisinamos. Taip pav. Radausko poezijos
rimų tarpe yra labai didelis kiekis rimojamų daiktavardžių su
daiktavardžiais (brolis — tolis, šakų — plaukų, dienas —
dainas, pieną — dieną, vežikai — katalikai, žirgelius — dar-
želius, aras — karas, pelenai — namai, merginos — mando-
linos, rugiai — drugiai) ir veiksmazodžių su veiksmazodžiais
(skubėjo — virpėjo, padėti — neliūdėti, nuriėjo — pradėjo,
iot — kvatot, išdalino — užrakino, nuėjo — nebijo, gaudyt —
nusimaudyt, audžia — griaudžia). Toks rimavimas yra apro-
buotas kitų tautų (pav., vokiečių) poezijoje, tačiau mūsų poe-
tika panašių rimų neįskaito tobulųjų eilesna.

Kaikurie vaizdai ir palyginimai dėl jų drąsiosumo arba
prozaizmo arba ir dėlai pertolimos asociacijos iškrenta iš
eilėraščio visumos; pav.:

Kad negaliu nepamintēt,
Jog jis sudarė foną lapų. (8).
O, kaip tos mandolinos duoda... (25).
Šlapioj žolėj prabėgo fortepijonas. (28).
Pavasaris, per snukį mušdamas
Visiems, kurie nenori keltis... (31).
Pridrėbusios putų alyvos... (35).
Ant stogo nukritusios, tampa
Raketom akacijų kasos... (67).

Aš brendu per rasas, per stiklinį vidurnakčio vnyą. (94).
Kaikurios vaizdinės priemonės Radausko eilėraščiuose
yra dirbtinos: poetas aliteracijai, rimui arba asonansui, atro-
do, paaukvoja vaizdo arba palyginimo vientisumą ir logiką:

Gėlių galingas mėlynumas. (73).
Vandens melodija gera. (73).
Kaip karštas kirvis kerta kalinius,
Jis širdį perkerta žmogaus.

(Kalbama apie vėją. M. p., 103).

Šiomis keliomis pastabomis apie kaikurias abejotinas vie-
tas Henriko Radausko eilėraščių elegantiskose ir žėrinčiuose
šarvuose, nenorime atšaukti pr adžioje akcentuotos nuomo-
nės apie tų eilių visumos tyrą ir skambią poetinę išraišką.
„Strėlė Danguje“ yra pasiekusi mūsų poezijoje reto formali-
nio išbaigimo: ir muzikalumo, ir metrikos, ir vaizdinio išra-
dingumo prasme.

Jeigu apie R. eilėraščių formą galima pasakyti labai

KULTŪRINĖ KRONIKA

TELESFORAS VALIUS PA-
KVIESTAS PARODON

Žymusis mūsų grafikas profesorius Telesforas Valius Kanados grafikų sąjungos yra pakviestas dalyvauti Kanados meno apžvalginėje parodoje, kuri ruošiamas kovo - balandžio mėnesiais.

VYTAUTO DIDŽIOJO
PORTRETAS

Dailininkas prof. Telesforas Valius sukūrė DLK Vytauto Didžiojo portretą, kuris bus atspausdintas ir platinamas. Portretas netrukus žada pasirodyti spaudos rinkoje.

RYSKIAUSIOJI LIETUVIŲ
ASMENYBĖ

Pasibaigė pirmoji XX šimtmečio pusė. Tai gera groga iš kelti nuopelnus tų lietuvių kultūrininkų, rašytojų, pedagogų, politikų, visuomenininkų ir kitų, kurie daugiausia nusipelnė 1900—1950 metų laikotarpyje. Tam reikalui:

Dienraštis „Draugas“ skelbia konkursą: **Ryskiausioji Lietuvių asmenybė.** Konkursui skirtas straipsnis turi būti įteiktas iki 1951 m. gegužės mėn. 1 dienos.

Už tris geriausius straipsnius skiriamos premijos: I — 50, II — 30 ir III — 20 dolerių.

Premijuotiniams kūriniams nustatyti teisingi komisiją sudaro: konsulas dr. P. Daužvardis, dr. K. Drangelis, red. E. Kubaitis, dr. O. Labanauškaitė ir prof. B. Vitkus.

Konkurse dalyvaujančiam autoriui paliekama teisė pasirinkti ryškiausią lietuvių asmenybę (iš gyvų ar jau mirusių), ir ją apibūdinti. Pateidaujama, kad straipsnis būtų parašytas mašinėle ir nebūtų ilgesnis kaip keturi puslapiai (paliekant atspausdinti — daub le space), geriau trumpesnis. Autorius gali siųsti kelis straipsnius apie kelis jo pasirinktus ryškiausius lietuvių tautos asmenis, pasirašytas tuo pačiu slapyvardžiu. Premija tegalės būti skiriama tik vienam tam pačiam autoriui.

Sprendimo bešališkumui patikrinti autoriai turi pasirašyti slapyvardžiu, o atskirame uždarame voke pažymėti savo tikrąjį pavardę ir adresą, taipgi įrašant siunčiamų rašinių pavadinimus ir pasirinktą slapyvardį.

Straipsnius siųsti adresu: Straipsnių Konkurso Komisijai, „Draugas“, 2334 So. Oakley Ave, Chicago 8, Ill., USA.

Daug gero, žymiai sunkiau seksis, mūsų nuomone, kiekvienam recenzentui aptarti poeto kūrybinį portretą (dėl jo dvilypumo), pradėjus gilintis tematiką. Radauskas sąmoningai nenori ko nors pasakyti: jis pats tai yra, kaip minėjome, paskelbęs savo pirmojo skyriaus vedamuosiuose eilėraščiuose. Tačiau žodis — poeto kūrybinė medžiaga — šalia savo gryniosios vokalinės vertės (skambesio) ir šalia savo vaizduojamosios galios (spalvinio ir aprašomojo momento) turi ir trečiąją — sąvokinę dimensiją. Tokiu būdu, poetas, kad ir nesistengdamas būti mintytoju arba kokios nors tiesos skelbėju, vis dėlto savo kūriniuose nenoromis apreiškia skaitytojui savo vidinį pasaulį, savo santykį su tikrove. Ir Radausko poezijoje toks pasaulis yra išsakytas — nudailintuose R. lyrikos kūriniuose mes jį girdime ir jaučiame. Neišaiškinamas rašytojo dvasios su skaitytoju bendravimo fenomenas nėra atsitiktinis, bet būtinas kiekvienos tikros kūrybos faktorius. Jis neišsiskaido mas nei vian formos, nei vien turinio, bet šių abiejų sintezės. Šia proga išrašysime prisimintinus J. W. Goethe's — vieno nuostabiausių volkiečių poezijos formų virtuozo — žodžius: „Aš gerbiu ir ritmą ir rimą, nes tikrai jų dėka poezija tampa poezija; bet tikrąją gėlmę, kuri mus esmingai paliečia, kuri sukuria žmogiškąją tiesą ir ją atskleidžia, mes randame poeziją išvertę prozomis. Tada lieka grynas ir pilnutinis turinys, kurį spindinti išorė dažnai (kai poezijoje trūksta turinio) nuduoda, arba esantį aptamsina“.

„Strėlė Danguje“ tematiškai yra įvairi. Knygos tematinę kondifikaciją patiekia pats autorius, padalinęs knygą į keturis skyrius. „Dainos gimime“ autorius išsako savo kūrybinę gėnę ir poetinį credo. (Iš skyriaus visumos aiškiai išskirta ironiška miešioniška „Girtuoklis gijta namo“). „D. G.“ kūrėjas įvairuojančiomis formalinėmis figūromis ir gausiomis metaforomis bei simboliais atskleidžia savojo poetinio pašaukimo supratimą: dainiaus, skambinančio dievų dovanotą lyra tylias ir svaiginančias melodijas, girdėtas, kasdienybės žingsnių nepaliesioje amžinosios poezijos saloje, sau pačiam. Vienintelis šio skyriaus nerimuotas eilėraštis „Strėlė danguje“ minėtąjį credo išsako nebe vien tik impresionistiskais palytimais, bet giliau atveria tokios laikysenos esminguosius momentus. Grynoji giesmė gema kūriandžio žmogaus dvasioje panašiai kaip vaiko sieloje nuostaba, kai jisai praregi pirmą kartą žydinčio pasaulio nepaprastumą. Poeto vaizduojamoji galia, kaip legendarinio medžiotojo strėlė, sužeidusi saulės rutulį, sulydo žemiškąją realybę su amžinąja ir vieną nebepraeinančią, grandiozinę poetinę pasaulį. Trečioji Radausko metafora kalba apie problematikos beprasmiškumą, galimas dalykas, apie šio pasaulio beprasmiškumą iš viso.

Bus daugiau.

TAMOŠAICIAI KURIASI
KINGSTONE

Dailininkai prof. Antanas ir Anastazija Tamošaičiai, persikėlę iš Montrealio į Kingstoną (R. R. 1, Kingston, Ont.), dabar ten jau galutinai įsikuria. Ten jie perkėlė Dailes studiją, kurioje bus audziami tautiniai drabužiai, juostos, staltiesės, kaklaraiščiai ir tt. ir megzami visoki megztiniai dalykai — pirštinės, megztukai ir tt.

Ponai Tamošaičiai yra pasiryžę Kingstone įsteigti, kaip jie vadina, „Lietuvišką kaimelelį“. Šiuo atveju jie pageidauja, kad Kingstone apsigyventų ir daugiau lietuvių. Koi kas tebuvo žinoma, kad Kingstone universitete dirba mokslo darbą biologė p. Rimsaitė.

PUTINAS NUBLOKŠTAS
VEIDU Į ŽEMĘ

Sovietinė spauda praneša, kad Mykolaitis — Putinas išleidęs eilėraščių knygą, kuri turi simbolinę antraštę — „Veidu į Žemę“. Matyti, dabar Lietuvoje kūrybos sąlygos yra tokios, kurios poetą nubloškia veidu į žemę.

MIRĖ LATVIŲ RAŠYTOJAS

Vokietijoje, tremtyje, mirė senas latvių rašytojas didelis lietuvių draugas, nuolatinis lietuvių — latvių kongresų lankytojas Pavils Gruzna, sulaukęs 73 metų amžiaus. Perna mirė jo žmona taip pat rašytoja.

Pavils Gruzna buvo pravoslavas, baigęs popų seminariją, bet atsikąs būti kunigu. Dirbo banke ir, turėdamas geras sąlygas, daug rašė. Ypač jis buvo išgarsėjęs feļetonais, bet yra parašęs apysakų, novelių, scenos pavieksių ir tt.

LIETUVIAI INŽINIERIAI
AMERIKOJE

Jų yra keli šimtai. Daugumas jų dirba savo specialybės darbu — kaip inžinieriai. Bet kita jų dalis yra profesoriai Amerikos universitetuose. Štai apytikrūs jų sąrašas: prof. J. Čiurlys, prof. Kolupaila, prof. Gabrys, prof. Mačiūnas, inž. Labanauškas, inž. Jurskis, inž. Damusis ir kt. profesoriaujai.

— Spalio 7 dieną Adelaidės lietuvių choras, kuriam vadovauja muz. V. Šimkus, minėjo metines savo sukaktuves.

— Brooklyne dirbdamas fabrike rašytojas Žitkus — Runcė Dandierinas susizeidė koją.

— Prof. J. Čiurlys vis dar tebeserga, nors jau pamažu taisyti.

Žodžio galiūnai Montrealy

Visa Amerikos spauda prižiūsta, kad artistas Henrikas Kačinskas, poetas laureatas Bernardas Brazdžionis ir rašytojas humoristas Antanas Gustaitis yra tikri žodžio galiūnai.

Du pastarieji patys rašytojai ir patys skaito savo kūrinius. O Henrikas Kačinskas — artistas, kuris puikiai skaito gražiausius parinktus kūrinius. Todėl juos vieni vadina Trim Didžiaisiais, kiti juos vadina žodžio galiūnais. Bet esmėje šie pavadinimai tikrai papildo vienas kitą.

Kas juos matė ir girdėjo, tas jau nepraleis progos pamatyti ir išgirsti kitą kartą ir, bendrai, kiekvieną kartą, kai tik susidaro proga. Taigi, Montrealio visuomenė turės geriausią progą šių metų kovo mėnesio 17 dieną, kada jie atvyks į koncertą arba literatūros vakarą.

Tylų gavėnios vakarą, kada nera nei šokių, nei kitokių pasi-

linksmimų, Montrealis turės didelį malonumą išgirsti šiuos žodžio meistrius.

Bernardas Brazdžionis skaitys savo eilėraščius, už kuriuos jis Lietuvoje buvo gavęs premiją, paskui Vokietijoje gyvendamas gavo kitą premiją. Jis, reikia pasakyti, tikrai poetas, bet ir gerai skaito.

Rašytojas Antanas Gustaitis, pramintas peklminku, yra esmėje rašytojas humoristas. Jo sąmojus tiek gyvas ir gyvenimiškas, kad klausytojai, jam skaitant turi didelio pasitenkinimo ir daug gardaus juoko.

Artistas gi Henrikas Kačinskas taip meistriškai paskaito eilėraščius arba prozas gabalus, kad jis prajukdo ir pravirkdo klausytojus. Tokia jo žodžio ir išraiškos galia.

Todėl atsiminkime, kad kovo 17 dieną, šeštadienį, šių trijų žodžio galiūnų bus koncertas Montrealy. Visi lietuvių tą dieną rezervuoja jų koncertus.

Mokslo ir technikos
naujienos

PERSODINO INKSTUS

Gdydytojai jau seniai daro bandymus persodinti žmonėms organus arba net kaikiurias kūno dalis. Taip imta vienam žmogui iš kito persodinti daug dalis, odą, perliedinėti kraują ir tt. Tokiu būdu bandoma šalinti tulius kūno trūkumus, defektus.

Neseniai sugalvota dirbtinė širdis, kurią bandoma bent laikinai pakeisti tikrą, bet sugedusią žmogaus širdį.

Šiomis gi dienomis Prancūzijos gydytojai padarė labai didelį ir rizikingą bandymą, eksperimentą.

Prancūzijos teismas buvo nu teisęs vieną žmogų už sunkius nusikaltimus mirties bausme. Tuo tarpu viena mergaitė sirgo sunkia inkstų liga. Gydytojai tada susitarė su nuteistuoju mirti, kad jis sutiktų leisti po to, kai jis jau bus pakartas, išimti jo inkstus ir persodinti juos inkstų liga sergančiai mergaitai. Nuteistasis mirti sutiko.

PERSODINO AKIS

Amerikoje, Philadelphiaje, automobilio katastrofos metu buvo sunkiai sužeistas 7-ųjų metų berniukas S. Kollgaard, kuris įgioninėje mirė. Jo tėvai sutiko, kad sveikos ir gražios jo akys būtų panaudotos akių reikiangiems žmonėms. Viena jo akis buvo įdėta akies netekusiai 19-kos metų mergaitei, kita — akimis sergančiai moteriai. Operaciją padarė dr. H. G. Scheie.

PARDUODU TABAKO ŪKIUS

su mažais įmokėjimais

Charles POCIUS - REAL ESTATE BROKER

and

INSURANCE AGENCY, TILLSONBURG, Ont.

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS

LIETUVIS LAIKRODININKAS

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. Garantuotas darbas, prieinamos kainos. Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

LIETUVIŠKA

BALDU KRAUTUVĖ

IR DIRBTUVĖ.

PARDUODAME GATAVUS PRIMAME UŽSAKYMUS IR PATAISYMAS.

ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING CO

899 BLOOR ST. W. TORONTO, TEL. LO 1438.

SAV. J. KAMICHAITIS. PATARIMAI VELTUI

DOMAS BUČINSKAS

GENERALINIS APDRAUDEJAS

Lietuvis, apdraudimo atstovas, kuris atlieka visų rūšių apdraudimus, geriausiomis sąlygomis.

Skambinkite telefonu arba u žveikite:

Kasdien:
Nuo 9 ryto iki 7 vak.
Tel. Fa 6844

Antradieniai ir ketvirtadieniai nuo 8 iki 10 vak.
3664 St. Famille St.
Montreal, Que.
Tel. Ha 6708

Edmond COURCHESNE

Advokatas

CIVILINĖS IR KRIMINALINĖS BYLOS.

10 ST. JAMES ST. W., KAMB. 308

TEL. HA 4607 MONTREAL.

Skautai kryžkelėje

MOMENTO PASTABOS

Su prieš porą mėnesių įvyku šiu Amerikos lietuvių R. katalikų kongresu, kurio nutarimai, kažkodėl, išleidžiant skautišką dail, pasirodė torontiškiams „T. Žiburiai“, paastrėjo skautų sąjungos klausimas. Šį gražų nuopelną jaunimo auklėjime turinti organizacija yra pastatyta prieš dilemą: visiškai įsijungti į kat. akcijos frontą arba priešingu atveju gresia bet kokios paramos nutraukimas. Šitos sąlygos pastatytos aiškiai: skautų vadovais gali būti tik sąmoningi katalikai ir pačios sąjungos skyriniai turi laisvę prieš parapijų ir vienuolynų.

Į tokio staigaus posūkio reikalavimą yra jau pasigirdę atskirų balsų. Pamatuos ir logiškas pasisakymas tilpo „Naujienu“ 282 nr. Jame skautas B. Tarvainis nurodo, kad tokį principą bus sunku pritaikyti skautų organizacijoj, vien dėl to, kad jos eilėse telpa įvairių reigijų nariai, kurie yra ištikimi skautiškam obalsui „Dievui ir Tėvynei“ ir dideli tolerantai savo tarpe. Dėl skautų vadų negali būti jokių abejonių, nes jau 4-tos išugdytos va du kartos, ant kurios pečių gul la sunkiausioji tremties našta, rodomas ryžtumo ir veržlumo pavyzdys, nepasukant nutautėjimo ir savo tikybės suniekimo linkme, įrodo, kad skautų organizacija savo pagrinde yra

sveika ir gabi. Dėl to nereikia abejoti ir dėl būsimų vadų, kuriuos išaukles skautiškos tradicijos.

Labai priešiinga nuomone tuo klausimu pasirodė „Draugo“ 297 numeryje, kur tėvas jėzuitas J. Vaišnys įrodinėja, kad skautiškam jaunimui grėsia didelis nutautėjimo pavojus, nes jis žinąs atsitikimų, kad du mažamečiai skautukai, pabuvoję savatę amerikiečių skautų stovykloje, jau nenori kalbėti lietuviškai ar ką nors girdėti apie Lietuvą. Taip pat kažkokios skautininkės dukrelė, kurį laiką pabuvusios libera lios vadovės globoje, kuri, tiesa, išpažįsta kažkokį vyriausią Tvarkytoją, dabar nenorinti eiti į bažnyčią. Dvasios vadų pirmoji pareiga būtų rūpintis, kad skautai turėtų gerus vačius ir tik tada jie pajęgtų vykdyti nuoseklią auklėjimo statybą.

Iš paduotų nuomonių ryškėja, kad skautiška problema suka į aštresnę pusę, nes reikiama nepasitikejimas skautų vadais ir jų pareigos aprėžiamas labiau susiaurinta linkme. Šitoks reikalo sprendimas gali radikaliai pakeisti nusistovėjusį skautų organizacijos veidą, ir iki kokio laipsnio tai vyks, parodys ateitis. O tuo tarpu skautai pastatyti kryžkelėn.

Algirdas Pulkys.

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS!
National Restaurant

Lietuviškas Restoranas.

SAV. M. ŠUKYS.

633 Church Ave (prie Verdun Ave) arti naujosios lietuvių bažnyčios. Tel. TR 0141
Atdara kasdien ir sekmadieniais po pamaldų.

DOMINION AGENCIES BUREAU

16 Woolworth Bldg.,

PORT ARTHUR, Ont., CANADA

Kas yra suinteresuotas atgabenimu giminių ar pažįstamų į Canadą, prašau kreiptis į mūsų įstaigą, kuri jau ilgą laiką, kaip tvarko IMIGRACIJOS reikalus. Taip pat įvairių dokumentų reikalus: pasus ar pilietybės dokumentus ir laivams bilietus į įvairias pasaulio šalis.

**VICTORIA
CLEANERS
& DYERS Co.**

EXPERT CLEANING & DYEING
SERVICE FOR CLOTHES AND
HOUSE FURNISHINGS OF
ALL DESCRIPTIONS
MINOR REPAIRS.
RUGS AND CHESTERFIELDS
CLEANED

CITY-WIDE PICK-UP
AND DELIVERY
FUR AND GARMENT STORAGE

2832 ALLARD
TR. 1135

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsuštus nuo lietaus uždedami jiems „Drex“, kad neperleštų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius. Sutaisome rūbus (išrimus), įsiuваме sagas ir pan. Kiekvieną orderį pamame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Jeigu informacijų prašome telefonuoti TRemore 1135 (galima pašaukti lietuviškai).

Lietuviai savininkai:

J. Kriaučiūnas

J. Matulaitis

A. Majauskas

MONTREALIS 2836 Allard Tr. 1135

JUNA Valet Service

SAV. A. JURGUTIS ir P. NARBUTAS.

Valome, taisome ir dažome vyriškus ir moteriškus rūbus. Be to, valome vestuvines sukneas, langų užuolaidas (lengvas ir sunkias).

Paimam iš namų ir pristatome atgal. Darbas atliekamas sąžiningai.
210 Dorchester St. W., Montreal. Tel. LA 2958.

Edouard MONDOR

Notaras

10 ST. JAMES ST. W., KAMB. 308.

TEL. LA 5022 MONTREAL.

HAMILTON

HAMILTONO LIETUVIŲ GYVENIMAS NE BE NESKLANDUMŲ.

Gruodžio 2 d. „Naujienos“ gegužės mėn. 22 d. iš buv. K. Nr. 283, hamiltonietis Vytas Dunda rašo: „Savo natūralaus likimo neišvengė ir Hamiltonas. Jame gyvenantieji lietuviai dar 1949 m. norėjo turėti tik vieną ir stiprią lietuvių organizaciją — Hamiltono Lietuvių Draugiją. Tačiau gyvenimas nuėjo savo keliu. Hamiltone, kaip Montrealy, Toronte etc. prisistigę įvairių organizacijų. Čia, kaip ir visur kitur, tos diferenciacijos priežastimi pirmieji buvo katalikai: jie, negalėdami esamos draugijos vadovauti, tuojau pradėjo gretą esamų kurti ir savąsias — katalikiskąs organizacijas. O kitur vėl nebebuvo užsileisti. Todėl šiandien Hamiltone jau turime keliolika lietuvių organizacijų, rodos, apie 8—9 veiklą savistoviai...“

Rodas, ir Vytas Dunda į Hamiltono miesto lietuvių koloniją atvažiavo 1949 m. I pusmetį. Ir todėl nėra nuostabu, kad taip raso. Bet tenka padaryti didelę pataisą. Iš surinktų duomenų, štai kaip tikrovė atrodė. Hamiltono Lietuvių Draugija 1949 m. gegužės mėn. 22 d., persiorganizavo iš buvusios, P. Juodelio, įsteigto 1948 m. gegužės mėn. 9 d., Kanados Lietuvių Tarybos, Hamiltono skyriaus. Hamiltono Lietuvių Draugija savo gyvavimo laikotarpyje neturėjo net draugijos statuto. Ir ta draugija 1950 m. sausio mėn. 15 d., vėl persiorganizavo į Kanados Lietuvių Bendruomenę, Hamiltono apylinkę.

O, jeigu Vytas Dunda rašo, būk, esą: „norėjo turėti tik vieną ir stiprią lietuvių organizaciją — Hamiltono Lietuvių Draugiją...“ Tai tikroji šviesoj, taip atrodė, kad 1949 m.

vių nuošaliai. Ir jeigu susitikdavo — įvykdavo žodžių dvikova. Tarp, anuomet, atvažiavusių abiejų lyčių jaunimo, būta įvairius išsilavinimo. Nuo pradžios mokyklos iki universiteto. Bet tas nekludė geriems bičiuliškiems santykiams su senais geros valios lietuviais.

Anuomet, kas mėnuo, vis didėjo Hamiltono mieste naujų lietuvių skaičius. Ir tarp išsiskaidžiusių po Hamiltono miestą — jaunimo tarpe nebuvo pažinčių. Todėl vienas iš naujai atvažiavusių lietuvių ėmėsi asmeniškos iniciatyvos su geros valios lietuviais: pp. Pundzius, Kaneva ir Uikiu, or ganizuoti šokių vakarus, kad atvažiavę žvalus jaunimas savo tarpe susipažintų. Senieji, geros valios lietuviai, matydami iš naujai atvažiavusių nuosirdų bičiuliškumą, suruošė šaunią — susipažinimo vakarienę. Senieji, geros valios lietuviai, per vakarienę naujai atvažiavusius pasveikino. O naujai atvažiavusių vardų gražią kalbą pasakė A. Ruzgys.

Laikui slenkant energingas jaunimas nepasitenkino vien šokių vakarais. Bet visų bendras noras buvo įsijungti į kultūrinį darbą. Susijungti į vieną kultūringą organizaciją. Tiesa, Hamiltono mieste, jau iš seniau veikė Sunų ir Dukterų pašalpos organizacija, o taip pat Literatūros Draugija. Bet naujai atvažiavusiems lietuviams buvo žinoma, kas joms vadovauja. Ir todėl buvo ne prie širdies. Nė vienas naujai atvažiavęs lietuvis nenorėjo nieko bendro turėti su minimomis organizacijomis. Todėl tas žvalus jaunimas vėl prašė tik energingų lietuvių, kad steigtų, Kanados Lietuvių Tarybos Hamiltono skyrių. Ir glaudaus bendradarbiavimo, tarp geros valios senųjų ir naujai atvažiavusių lietuvių — vaisius buvo tas, kad 1948 m. gegužės mėn. 9 d., įsisteigė minima organizacija, su obalsiu: „Už ištikimybę Kanadai! Už Lietuvos išlaisvinimą!“ Dalyvavo steigiamame susirinkime Toronto visuomenininkai: pp. Dervinis ir Jokubynas. Kad valdy-

bos ir skyriaus veikla būtų energinga ir gyva, valdybą sudarė trys senieji lietuviai: — A. Pundzius, P. Vilnonis ir Uikis, o iš naujai atvažiavusių: P. Juodelis, Pr. Kungytė ir Ot. Tamašauskas. Ne tik, kad buvo įvykdyta įvairūs parengimai, bet Kanados Liet. T-bos Hamiltono skyriaus valdyba ir skyrius iš narių tarpo suorganizavo vyrų chorą. V. Babeckui vadovaujant, vyrų choras buvo plačiai žinomas ir už Hamiltono ribų.

O kur šiandien vyrų choras, kurių, K. L. T-bos Hamiltono skyriaus valdyba ir nariai ūgdė kaip kultūrinį, brangų vėlinatą?

Bet energingas jaunimas nepasitenkino kultūrine veikla. Norėjo ir lietuvių katalikų bažnyčią turėti Hamiltono mieste. Ir vėl tas lietuvis, anuomet, p. Antanaitienės bute turėjo pasitarimą su kun. dr. J. Tadarauku, — dar gyvenusiu Toronto mieste. Pasitarime, be lietuvių kun. dr. J. Tadarauko, dalyvavo pp. Antanaitienė, dvi jos dukros: Stela ir Vita, Kungytė ir Panava. Ir 1948 m. gegužės mėn. 13 d. įvyko pirmos pamaldos Hamiltono miesto lietuvių kolonijoje — moterų vienuolyno koplytėlėje. Geros valios senieji lietuviai nuosirdžiai bendradarbiavo su naujai atvažiavusiais. Ar tai buvo įvairiuose parengimuose, ar skyriaus susirinkimuose, ar bažnyčiose. Visi bendrai, — visur gausiai dalyvavo. Visą savo nuosirdumą buvo atidavę — pp. Pundzių šeima. O taip pat p. Milaševičius, gautoj bažnyčioje, be atlyginimo, sutvarkė altorių, perdirbo suolus ir tt. Taip pat bažnyčios laiptų statyboje dirbo, kaip žinovas p. Stuka.

Senieji, geros valios lietuviai, labai daug padėjo naujai atvažiavusiems, matydami K. L. T-bos, Hamiltono skyriaus energingą veiklą. Grupelė žmonių panorėjo išardyti tą darnų vieningumą. Bet kolonijos lietuvių tam ardomam drabui nepritarė. Ir įsteigtas „Jaunimo klubas“, nors finansiniai vie-

Kaip gyvename ir kuriamės PORT ALICE

Port Alice, B. C. 1950 m. galė ir šių metų sausio mėn. „N. L.“, buvo įdėtos korespondencijos, liečiančios lietuvių gyvenimą Port Alice. Tas korespondencijas norėčiau šiek tiek papildyti.

Port Alice yra Vancouerio salos šiaurinė daly, mažam slėnely, tarp miškais apaugusių kalnų. Šitam miestely yra prisiglaudę 11 lietuvių. Keturi se nau atvykę emigrantai ir šešetas naujųjų: vienas iš jų viengungis ir dvi šeimos.

Visi dirbam čia pat esančiam popieriaus fabrike įvairius darbus. Bendrai paėmus, lietuviai čia įsitaisę neblogai ir turimais darbais yra patenkinti ar bent nesiskundžia.

Gyvenimo sąlygos viengungiams yra neblogiausios. Gyvenam bendrabučiuose, po vieną kambarį. Valgom bendrose valgyklose, kur maistas kaštuoja 1,50 dol. dienai. Butas kaštuoja 11 dol. mėnesiui.

Viengungiui pakūti į šį fabriką yra lengva, jei visi kūno organai veikia tvarkingai.

Vedusiems ir norintiems gyventi kartu su šeima pakūti sunku, beveik neįmanoma, nes nėra namų, kur galima būtų gyventi su šeima. Štai pora pavyzdžių kaip yra sunku gauti butą šeimai: 1. pp. Vileitai vargo apie pusantros metų, kol gavo namuką. Turėjo gyventi atsiskyrę vienas nuo kito, (žmona dirbo valgykloje, tai gavo kambarį, padavėjoms skirtame name, kitaip negalėjo būti tame pačiame miestely, kur vyras dirba ir neturi atskiro namo. Bedarbių nelaiko), buvo persikėlę į salą, esančią prieš fabriką, į vieno kambario namuką. Bet toje vietoje nėra elektros ir kt. patogumų, nes ta sala ne

priklauso bendrovci, todėl niekas ja ir nesirūpina.

2. Pp. Kartočiai jau šešetas mėnesių kaip gyvena atskirai (žmona dirba valgykloje) ir vyras pas žmoną gali pasisvečiuoti iki 10 val. vakaro. Moteriškė, kad ir pas nuosavą vyrą, gyvenanti vyrų bendrabuty, lankytis draudžiama. Sulaužius šį potvarkį gali policija pareikalauti apiešti miestelį, kaip jau yra keletas atsitikimų buvę. Todėl vedusiems ir nenorintiems, kad ir laikinai atskirti, šioje vietoje darbo jieš koti nepatvirtina.

Bet viengungiui gali bandyti, jei yra noras. Reikia kreiptis į BC Pulp and Paper Co. Employment office, esančią 602 Wset Hastings St., Vancouver, B. C. Iš Vancouerio atvykti į Port Alice galima lėktuvu ir laivu. Patariama vykti laivu ir dar antra klase, nes pigiau kaštuoja. Mažiausias atlyginimas yra 1,18 dol. už darbo valandą. Darbo sąlygos neblogos, nes „bosai nelipa ant kulių“. Miestelyje yra: ligoninė, bankas, paštos staiga, kavinė, šokių salė ir kinas, kur filmos mainomos du kart per savaitę. Tai tiek apie darbą ir sąlygas.

Kūčių vakarienė, kaip yra priimta, buvo ruošia abiejuose šeimose.

Kūčiose dalyvavo: vyras su žmona ir vienas seniau atvykęs lietuvis, (turiu galvoje lietuvių), kurie po kiek laiko atsirado pas pp. Vileitus, kur buvo susirinkusi dauguma lietuvių praleisti Kūčias. Kūčių vakarienė pas pp. Vileitus praėjo lietuviškoje nuotaikoje, beraugant šieminininkes skaniai pagamintus įvairius Kūčių valgius, kaip antai: šližikus, silkus, grybus ir kitus skanumynus.

Kalėdos ir N. Metai buvo praleisti pakilusioje švenčių nuotaikoje, garbinant įvairiausias laipsny „Bachą“. N. Metų išvakarėse buvo suruošti šokiai, kuriuose dalyvavo visa lietuvių koki bendruomenė. Be to į šokių buvo atvykę ir pp. Jozėnai, kurie gyvena už keturių kilometrų vyksta nemalonių intrygų.

Ambo. Portalicis.

KAILINIAI PALTAI

IR PUSPALČIAI:

Karakuliniai	\$ 400.00 — 500.00
„ (kojyčių)	\$ 140.00 — 175.00
Beaver	\$ 850.00

Garantuojamas geras ir greitas darbas. Vietoje galima pasirinkti ir šių rūšių: Mink, Steinmarder ir kt. Galima ir išsimokėjimui.

A. KOTKAS.

1481 Bishop St. Apt. 3. Montreal. Tel.: BE 4075

Lietuviška krautuvė

„Richard's Meat Market“

SAV. POVILAS PETRONIS.

Lietuviškos gamybos dešros, įvairių rūšių mėsos, daržovės, groseterija.

5898 Verdun Ave., Verdun TR 0281

Jei norite pirkti ar parduoti namus Verdune, kreipkitės pas lietuvių draugą.

C.E. DUPRAS
SERVICE REALTIES

4336 VERDUN Ave., VERDUN
Tel. YO 0529

80% mokesčių mokėtojų, kurie tiksliai, pagal įstatymą, buvo užpildę pajamų mokesčių blankus, gavo

\$ 100

ir daugiau grąžintų 1950 metais įmokėjimų. Žinoma, šiais metais ir Jūs galite būti laimingųjų tarpe. Pajamų mokesčių blankus užpildę ir kitus su mokesčiais susijusius reikalus sutvarko prityrę specialistai.

Užkite arba parašykite

JONAS J. JUŠKAITIS

TEISINIS - KALBINIS PAGALBOS ĮSTAIGA

907 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada, Tel. PL 4880

ĮVAIRIŲ MASINŲ — KARŲ TAISYMAS

IMPERIAL AUTO COLLISION

G. KERAITIS,

Motorai, sparnai, durys. Taipogi dažymas pagal didelį spalvų pasirinkimą. Mašinos paimamos iš namų ar iš sugedimo vietos kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro, išsukiant telefonu JU 4773. — Lietuviams patarnaujame papigintomis kainomis. —

— 561 — KEEL ST. TORONTO, Ont. —

Tel. HE 4114

S. MAZULAITIS

SIUVĖJAS

6920 Monk Blvd, Ville Emard, Montreal, Tramvajus 36.

SOTUS ALKANAM PADEK

AID OVERSEAS, INC., 2244 W. 23rd PLACE, CHICAGO 8, ILL., USA.

Aid Overseas, Inc. siunčia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo.

Pristatymas trunka apie 15—20 dienų. Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL.

UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS DUODAMA NUOLAIDA.

Siuntinys Nr. 14 — \$ 7.70
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaušinių taukų
2 sv. cukraus
1 sv. marmelado
1 sv. kiaušienos mėsos
2 gab. tualet. muilo

Siuntinys Nr. 19 — \$ 9.95
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaušinių taukų
2 sv. margarino
2 sv. marmelado
4 sv. degintos kavos
4 1/2 sv. cukraus

Siuntinys Nr. 21 — \$ 6.10
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaušinių taukų
2 sv. degintos kavos
1 sv. šokolado

14 ozs. kondens. pieno
2 gabalai tualetinio muilo
Siuntinys Nr. 23 — \$ 7.70
5 sv. rūkytų lašinių
5 sv. degintos kavos

Siuntinys Nr. 24 — \$ 11.50
5 sv. rūkytų lašinių
3 sv. kiaušinių taukų
2 sv. margarino
5 sv. degintos kavos
2 sv. marmelado
2 sv. sūrio 40% rieš.

Siuntinys Nr. 25

E. 10 sv. kiaušinių taukų \$ 5.50
C. 15sv. kiaušinių taukų \$ 7.40

Siuntinys Nr. 30
A. 5 sv. deg. kavos \$ 6.40
B. 5 sv. degintos kavos 5 dėžutėse \$ 6.75
C. 4 sv. deg. kavos (į pr. zoną) .. \$ 6.00

Siuntinys Nr. 94
A. 5 sv. šokolado \$ 5.30
C. 5 sv. kakavos .. \$ 4.50
I. 5 sv. margarino \$ 3.70
R. 8 sv. bičių med. \$ 5.00

Siuntinys Nr. 1 — \$ 6.70
2 sv. kiaušinių taukų
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. salami dešros
2 sv. (be 2 ozs.) ken. bek.
1 dėž. margarino (400 g)

Siuntinys Nr. 3 — \$ 6.20
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaušinių taukų
2 sv. margarino
1 sv. kiaušienos mėsos

Siuntinys Nr. 5 — \$ 5.20
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. marmelado
2 sv. degintos kavos
2 sv. cukraus
1 sv. margarino

Siuntinys Nr. 6
A. 10 sv. cukraus — \$ 2.60
B. 20 sv. cukraus — \$ 4.70

Siuntinys Nr. 7
A. 10 sv. kv. miltų \$ 2.50
B. 20 sv. kv. miltų \$ 3.90

Siuntinys Nr. 10 — \$ 6.40
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaušinių taukų
2 sv. margarino
2 sv. degintos kavos
1 sv. šokolado

Siuntinys Nr. 12 — \$ 5.90
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaušinių taukų
3 sv. degintos kavos
2 sv. cukraus

Pranešimai

MIELŲ TAUTIEČIŲ DĖMESIUI.

Š. m. vasario mėn. 16 dieną nuo 20 — 20,15 val. per Brantford'o radio stotį C. K. P. C. (banga 1360) bus trumpas Lietuvos Nepriklausomybės akto paskelbimo minėjimas. Programa bus patiekta trumpa lietuvių tautos istorija anglų kalba, solistas p. Juozas Rimkus padams klias laudies dainas, pritaikytas dienos nuotakai, o kanklininkas p. Antanas Padolskis paskambins kanklėmis keletą lietuviškų dainų.

Po programos numatomas surengti bendras apylinkės lietuvių pobūvis.

Minėjimą ir pobūvį rengia Paris ir Brantfordo lietuviai.

A. Č.

WINNIPEGIEČIŲ DĖMESIUI!

K. L. B. Winnipeg Apyl. valdyba kviečia visus Winnipeg lietuvius į Vasario 16 d.

APIE KAIPEDOS...

Atkelta iš 2 pusl.

kinį išardyti, ir kitą rytą laikraštis išėjo su švitu pirmu puslapiu, kurio apačioje liko trys pavardės. Įdomu, kad vo kiečių redaktorai neprieštara vo ir su šypsena stebėjo ar su kilčiai išdris nepraleisti tą at sišaukimą. Jie nerodė jokių jausmų ir laukė tohmesnių įvy kių vystymosi. Po to net vokie čių akyse sukilčiai pakilo, o komisijos prestižas nustumo ir gyventojai pradėjo dar dau giu skaitytis su mumis. b. d.

TEL. FI. 2682

Marche **BOULEVARD** Market

SAV. PAUL GUDAS,

MESA, ALUS, GROSETERIJA, DARŽOVES

6033 Monk Blvd., VILLE EMARD, Montreal.

ATEITIS BE RŪPESČŲ.

ŠEIMA APRŪPINTA.

Geriausia proga apsirūpinti ateitimi ir išvengti gydymo išlaidų jeigu laiku apsiūrsi,

„THE MACCABEES INS.CO.“

kuri jau 72 metus sąžiningai patarnauja ir draudžia nuo nelaimingų atsitikimų, ligos atveju ir specialiai mažamečių vaikų.

Informacijas teikia ir apdraudimą atlieka naujai pasiskirtas atstovas:

JONAS BERŽINSKAS,

88 Annette St., Toronto, Ont., telef. LY. 2816.

P. S. Draudimas atliekamas ir provincijoje gyvenantiems (šeštadieniais ir sekmadieniais).

TR. 8112

Skaniai užkąsite, atsigersite gaivinančių gėrimų ir pasiklausysite ploketėlių muzikos

LIETUVIŲ SVETAINĖJE

pas BRONIŲ JAZOKĄ

7682 EDWARD St. (kampas 6 av.), VILLE LASALLE

Lietuviška moteru kirpykla

Daro šukavimą, pusmetį nius ir trumpalaikius frizavimus, dažymą ir kt.

Sav. **BIRUTĖ DODONAITĖ**
(B. M. Dodon)

2521 Centre St., Montreal.

Tel. FI 0208

Išnaudokite žiemos laiką smulkesniems **DAŽYMO** darbams. Taip pat atliekami lubų ir sienų plyšių **IŠLYGINIMAI**

Geras ir žymiai pigiau kaštuoja darbas.

Informacijai kvieskite tarp 6 — 8 val. vak.

STANLEY PULKYS

TORONTO

Telef. OL 2885.

RENE BOURDAGES Reg'd MAMERTAS MAČIUKAS

DIPLOMUOTAS VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RŪBŲ
SIUVĖJAS

Aukščiausios kokybės vyriškų ir moteriškų rūbų siuvykla.

Telef. FRontenac 9141.

Res. CL 4746.

Kampas Mount Royal. Breb euf,

įėjimas: 4504 Brebeuf Street.

MŪSŲ SPORTAS

MONTREALIO SPORTUOJANTIS JAUNIMAS

praėjusį sekmadienį, vasario 4 dieną, Aušros Vartų bažnyčioje,

nustatyta ši programa: vasario mėn. 16 d., penktadienį, 7 val. vak. lietuvių parapijos bažnyčioje, pamaldos už visus kritusius dėl Lietuvos Nepriklausomybės.

Sekmadienį, vasario mėn. 18 d. 11 val. ryto, toje pačioje bažnyčioje, iškilmingos pamaldos. 6 val. vakaro lenkų veteranų salėje (754 Barton Str. E. — pirmas tramvajaus sustojimas už Sherman g-vės) iškilmingas minėjimo aktas, su tai dienai pritaikyta paskaita, Z. Čiurlionienės „Aušros sūnūs“ II veiksmo pastatymu ir koncertine dailimi.

Visi hamiltoniečiai kviečiami šioje didžioje mūsų tautos šventėje dalyvauti, pakvietus drauge ir pažįstamus anglus iš savo darbovietės.

Be to, primenama visoms Hamiltono lietuvių organizacijoms kad jos apie numatomas savo parengimus, praneštų K. L. B. Hamiltono ap. reikalų vedėjui — K. Baronui, 31 Spadina Av. raštu, o ne telefonu, kaip tai jau yra atsitikę. Telefoniniai pranešimai nebus įjami dėmesin. Kbr.

HAMILTONIEČIŲ DĖMESIUI!

Rašau prašymus, laiškus, darau vertimus iš lietuvių, vokiečių, rusų į anglų k. Tarpininkauju įvairiais reikais įstaigose, perkant, parduodant nuosavybę etc.

Juozas Valevičius.

285 John N. Hamilton, Ont.

Tel. 7-0002

Kreiptis po 5 val. p. p. ir šešt.

Mesine ir maisto produktai

SAVININKAS JUOZAS PAPLAUSKAS

1918 FRONTENAC,

MONTREAL

TEL. FA 0209

DĖMESIO

Villasaliečiams ir apylinkės lietuviams!

Ekspertas radio ir elektinių reikmenų taisyme.

Prekyba ir pataisymai.

PETE'S RADIO SERVICE

7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

Lietuviai laikrodininkas, turįs ilgąmetę praktiką.

ZUKAS ANTANAS

1062 Riverview Ave., Verdun, Montreal, Que. Tel. TR 2050, priima patarėjams įvairius laikrodžius. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Kainos žemesnės, kaip kitur. Už patarėjus garantuoja. Kreiptis vakarais po 6.30 val

Kanados ir Europos siuvėjas Toronte

JONAS INDRELĖ

siuva moderniškiausių fasonų vyriškus ir moteriškus kostiumus ir paltus.

DIDELIS PASIRINKIMAS

geriausių angliškių medžiagų. Darbas atliekamas

SĄŽINGINGAI IR GRAŽIAI.

Adresas: 202 St. Clarens Av e, Toronto.

Telefonas: ME 8522.

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS

LAI DOTUVIŲ

DIREKTORIUS

J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOŠES PADETI

2102 FULLUM ST.

AMherst 0694

PADĖKOS

VIESA PADĖKA

Jei daugelis geros širdies ir norų žmonių nebūtų prisidėję savo daubui, tai Hamiltono Lietuvių orkestro „Aidas“ pirmas pasirodymas nebūtų buvęs toks įspūdingas ir gausus. To dėl šia proga reiškiau viešą padėką viso kolektyvo vardu: „Naujienu“, „N. Lietuvos“ ir kitų lietuvių draugams, Hamiltone Liet. Bendruomenei, kun. Dr. Tadaraskui, už palankumą ir prancsima — pagarsinimą, foto-report. Ed. Gumbelevičiui už nuotraukas ir visokeriopą paramą teikiant nemokamai susisiekimo priemones; p-lėms Subatninkaitėi ir Čerškiui už darbą kavoje; už Coctailio Baro organizavimą ir darbą Emilui Beržaičiui ir Alf. Godeliui; p-lėms B. Pundžiūtei ir R. Vysniauskaitei už programos išpildymą; p. Zabulioniui už suteiktą nemokamai salės repetitijoms; žurnalistui Kl. Prielgauskui už spaudos informavimą. pp. A. J. Petkūnams, K. Vyt. Skributėnams, A. Gutauskui, A. Mingėlai, A. Nikolajevui ir visiems kitiems, kurie šio, ar tokiu būdu padėjo organizuoti orkestro pirmąjį pasirodymą. Ypač širdingas dėkui tenka V. Bričkui už organizacinę ir programos pravedimo darbą. Mielai Bičiuliai, Jums visiems lietuviškas aciu!

Slasys Jankūbaitis,
Hamiltono Lietuvių Orkestro „Aidas“ Vadovas.

Bėgdamas nuo gresiančio bolševizmo mažų laivų, nesenai atvykau iš Europos į Kanadą neturėdamas vizos. Teisininkas P. Jonas J. Juskaite iš Toronto man, nepažįstamam, ir neturinčiam nei giminių, nei pažįstamų šiam krašte, daug padėjo moraliai ir materialiai užstatydamas didesnę pinigų sumą ir tvarkydamas mano šeimą atvykimo reikalus. Dabar gautas pranešimas, kad aš galiu pasilikti Kanadoje ir mano šeimai leista atvykti iš Švedijos.

P. Juskaite atsiskakė priimti bet koki atlyginimą už savo patarnavimą. Aš šioje vietoje reiškiau jam viešą gių padėką už jo kilų ir altruistišką darbą.

Jonas Šimkus.

Toronto, Ont.

Nuoširdžiai dekoju už netikėtą siurpryzą — gimimo dienos progą š. m. sausio mėn. 20 d. savo atsilankymu, gražiomis rožėmis, bei kitomis gėlėmis ir dovanomis apdovanojusius, nuoširdžiais linkėjimais ir ilgiausiu metu daina nuskaidrinusiems mano gimimo dieną: p. M. G. Stanėnams, V. St. Burdinavičiams, J. Černiauskui ir jo šeimai, St. Sešėgiui, Bd. Be darfu ir Ant. Kesinui. Jūsų atsilankymas man bus neišdildomas ilgai, ilgai širdyje. Dar kartą tariu aciu.

Jums dėkinga A. Miliūnienė.

VANCOUVER, B.C.

Perimu D-ro D. McLellan'o praktiką vasario mėnesiui:

Office: 410 Medical Dental Building

Georgia Str. Tel. MA 1441. Res.: BA 0965.

DR. A. GAILLUS.

AUKŠTA KOKYBĖ - ŽEMA KAINA

Siuntiniai į Vakarų ir Rytų Vokietiją, Lenkiją ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS PER US PARCEL POST.

Užsakymuose prašoma rašyti aiškiai siuntėjo ir gavėjo vardą, pavardę, adresą, pakieto numerį ir jo kainą.

Kaina U. S. dol.

5 sv. mlt. p.kavos	Nr. 14 \$ 6.75	5 sv. m. p. kavos	Nr. 18 \$ 9.80
2 sv. m. p. kavos	Nr. 15	5 sv. g. k. taukų	Nr. 19 \$ 9.50
1/2 sv. kakao	\$ 5.20	2 sv. šokolado	
1/2 sv. šokolado		5 sv. m. p. kavos	
1/4 sv. arbatos		10 sv. cukraus	
11 oz. kompoto		12 plyt. bulijono	
4 sv. m. p. kavos	Nr. 16	3 sv. g. k. taukų (skardinėje)	Nr. 20
1 sv. kakao	\$ 8.90	2 sv. m. p. kavos	
1 sv. šokolado		1 sv. Aliaskos Salmon	\$ 7.15
1/2 sv. arbatos		1/2 sv. kakao	
22 oz. kompoto		1/4 sv. arbatos	
2 sv. m. p. kavos	Nr. 17	2 sv. m. p. kavos	Nr. 21
1 sv. ryžių	\$ 6.50	1 Qu. alyvos „Mazola“	\$ 6.00
4 oz. Salmon		1 sv. saldinių	
4 oz. Tuna		1/2 sv. kakao	
6 oz. liežuviu		1/4 arbatos	
1 1/2 oz. j. pipirų		12 sv. gr. k. taukų	Nr. 22 \$ 6.00
4 oz. kokoso			
3/4 oz. kardamono			
1 1/2 oz. cinamono			
1 oz. majorano			
1 1/4 oz. paprikos			

Individualūs paketai ruošiami susitarus.

Kava į visus paketus dedama po 1 sv. skardinėje.

Pinigai: 100 DM \$ 21.50 į Vakarų Vokietiją. Dėl kitų kraštų prašome atsilaukti kurso.

HONEST AID, REG'D. 456 W. 63rd Street, CHICAGO 21, ILL. USA.

MOKINKIMES ANGLISKAI

LESLIE MACKINTOSH

Anglų kalbos mokytojas tarptautiniame YMCA skyriuje Montrealyje.

SESIŲ MĖNESIŲ KURSAI PAŽENGUSIEMS MOKINIAMS.

Siųskite penkis dolerius reregistracijai ir mokėkite tris dolerius mėnesiui.

Rašykite:

Leslie Mackintosh Reg'd., P. O. Box 294. Westmount, Quebec.

PASIDARYKIM ATEITĮ BE RŪPESČIŲ — APSIDRAUSKIM ŠIANDIEN

Alb. NORKELIŲNO AGENTŪROJE

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

Vienintelė lietuviška apdraudimo agentūra, kuri draudžia nuo įvairiausių nelaimių, gaisrų, susirgimų ir kt., patarnauja su sidūrus su valdžios įstaigomis, pirkimas, dokumentų vartojimas, stovybų paskolomis ir t. t. Skambinkite telefonu arba užkirkite:

Kasdien:
5505 13th Ave. Rosemont,
Montreal, Que.
Tel. AM. 0342

Kasdien rytais iki 9 val.
Pirm., antr., ir ketvirtad.
Vakarais nuo 6 iki 10 val.

MONTREAL

VASARIO 16 DIENOS MINĖJIMO PROGRAMA

Lietuvos Nepriklausomybės kalbą, apibūdinęs „N“ tikslus šventė bus švenčiama vasario 18 dieną. Jos programa nusta-tyta ši:

I.

Vasario 18 d. 10 val. ryto iš kilmingos pamaldos Aušros Vartų parapijos bažnyčioje, 377 Wilbroad Ave., Verdun. Pamaldos laiko kun. dr. J. Kubilius. Pamaldose organizacijos dalyvauja su vėlavimais. Pamaldų metu giedos op. so-liste E. Kardelienė, smuikuos p. Juozentavicius (jie, lydimi p. Piesinos vargonų, išpildys Percy B. Kahn „Ave Maria“) ir muz. Piesinos vedamas cho-ras.

II.

Po piet 4 valandą Plateau sa-lėje, 3710 Colixa-Lavallee La-tonian parke, iškilmingas ak-tas - koncertas. Kalbės KLB-LOko pirmininke P. Juškevi-ciene, Aušros Vartų klebonas dr. J. Kubilius. KLB Montrea-lio ALOko atstovas S. Kęs-gaila.

Meminėje dalyje dalyvauja: op. sol. E. Kardelienė, sol. B. Zaganavičiūtė, solo šokėja B. Vaitkunaite, pianistas K. Smil-gevičius, Lietuvių Dramos Te-atro Kanadoje aktoriai — B. Pūkelevičiūtė, A. Dikinis, L. Barauskas, Akad. samburio tautinių šokių grupė, vedama J. Akstino, mišrus choras, ve-damas muz. A. Piesinos. Sce-na bus papuosta A. Akstino ir K. Veselkos.

III.

Prieš pat minėjimą, 3 val. 45 min. tiksliai, Montrealeio ra-dio stotis CKAC (banga 730) duos radio transliaciją, kurioje bus stoties radio kalbėtojo prof. C. A. Bourgeois žodis, op. sol. E. Kardelienės, p. K. Smil-gevičių palydint fortepijonu, damavimas ir p. Danksos žo-dis. Transliacija bus perduo-ta Plateau salėje, 15 min. prieš 4 val. Kas nori ją išgirsti, tesu sirenka Plateau salen punktu-aliai 3 val. 45 min. pp.

GRAŽIAI PASISEKĖS SPAUDOS BALIUS.

Kaip buvo tikėtasi, KLCT ir NL ruoštas Spaudos Balius pasiseke visu šimtu procentų. Balium susirinko gražios visuomenės, ypač šaunios ir links-mo jaunimo, kurių buvo suva-žiavę ir iš kitų Kanados vietų — net Saskačevano. Daug bu-vo ir seniau atvykusių. Salė bu-vo tiek pilna, kad daugiau jau negalėjo talpinti. Ypač sunku buvo gauti stalą ir kėdę. Tai dar vienas įrodymas, kad tuo-jau reikia susirūpinti Lietuvių Namų statyba. Kitatačiau iš mūsų tik pelnos.

Baliaus įžangą padarė red. J. Kardelis, pasakęs trumpą pra-

ISNUOMOJAMAS

kambarys miesto centre, ramiai materai.
1191 Crescent St., Apt. 5,
Tel. UN 1003.
Kreipus kasdien po 6 val.

ISNUOMOJAMI DU

kambariai šeimai naujame bute (galima ir su vaikais) taip pat gali kauptis ir viengungiai.
AM 7419 Mrs. Skučas.

ISNUOMOJAMAS

KAMBARYS
dvim asmenims.
6920 Monk Blvd.,
Ville Emard. HE 4114.

ISNUOMOJAMAS

kambarys vedusių porai ar 2 asmenims. Gajima naudotis virtuve ir duodamas atskiras šaldytuvai. Privažiuojama tramvajum 29, 83 ir 65.
4861 Bartlei Ave., Apt. 8,
Montreal.

ISNUOMOJAMAS

kambarys vienam arba dviem vyrams ar moterims, arba vedu-siai šeimai. (Pageidaujama, kad šeima galėtų pasaugoti vie-ną berniuką 8 val. per dieną). Kreiptis. 5738 Maillet str. Ro-semount (prie pat Frontenac streekario).

LIETUVIŲ ORKESTRAS „AIDAS“ HAMILTONE.

iš kairės dešinėn: orkestro vedėjas St. Jokubaitis, Alf. Priel-gauskas, Alf. Liepa, Ant. Rakauskas, Darius Slavinskas ir Vyt. Babeckas.

Š. m. sausio 20 d. Hmltone įvyko pirmas viešas HLO „Ai-das“ pasirodymas. Kitaip ta-riant jo „krikštyno“. Per ga-na trumpą laiką orkestrą suor-ganizavo p. St. Jokubaitis, ku-ris visuomeniniame darbe nebė-ra naujokas. Jis savo laiku daug dirbo Danijoje lietuvių tremtinių tarpe. Ten jis turėjo suorganizuavęs platesnio mąsto meno kolektyvą: muzikos, dai-nos, taut. šokių, vaidybos ir li-teratūros ir kitas sritis apiman-ti. Lietuviai turėjo progos pa-sirodyti danams ir net dalyvau-ti radio — programose.

Tas darbus ir energingas St. Jokubaitis subūrė Hamilto-ne esančius muzikos mylėtojus ir šiandien jau turime gana dar-nų vienietį. Tai antras orkest-ras po Montreale (br. Lapi-nų), kuris perteikia lietuvių melodijas ir puikiai nuteika lietuvių tremtinius Tėvynės garsais.

Pirmasis orkestro pasirody-mas turėjo didelio pasisekimo. Atsilankė rekordinis žmonių skaičius — apie 600. Salė to-kiam žmonių susibūrimui bu-vo per maža. Todėl svečių nu-siskudimai yra pagrįsti, kad jiems trūko vietos ir sunku bu-vo pašokti į taktą puikiam or-kestrui.

Orkestras visais atžvilgiais publikai patiko ir gerai užsi-rekomendavo. Programa ypāt-ingai buvo nuotaikinga ir liet. muzika žavėjo ne tik jaunus, bet ir senus dalyvius. Nors va-landelę pagyvenome lietuviška nuotaika ir muzika!...

Alg. Girdvanis.

Tautiečių dėmesiui

Niagara Falls, Ont. Lietuviai norintieji persikelti į Niag. Fal-s, Ont., dabar galėtų pasinau-doti proga. Jau prasidėjo nau-josios elektros jėgainės statyba ir nemažas skaičius lietuvių (at-važiavusiųjų iš kitų vietovių) jau gavo darbo. Ypač mielai priima jau anksčiau dirbusius prie elektros jėgainių statybos. Pagedaujama įvairių statybos darbininkų. Stalams pradžio-jai moka po 1:40 dol. už val.

Numatoma prumti net 8-nis tūkstančius naujų darbininkų. Be to, spėjama, darbas tęsis mažiausiai 5-kis metus. Taigi, kurie anksčiau norėjo apsigy-venti Niag. Falls — Ont., dabar galėtų pabandyti tai įgyven-dinti!

Suinteresuotieji kreipkitės į H. E. P. C. of Ontario informa-cijos raštinę, kuri yra netoli geležinkelio stoties. V. M.

DĖMESIO SESĖS AKADEMIKŲ IR FILISTERŲ!

Išsiskirstėme po visus konti-nentus, po įvairias salas ir mies-tus. Šių dienų emigracinio ju-dėjimo apytovose sunku mums susirinkti į vieną šeimą. Tik korespondenciniu keliu be galime pasikeisti mintimis, pa-sidalinti rūpesčius ar laimėji-mais, tačiau ir šis mūsų tarpu-

LIETUVIAI, TAUTOS FONDAS SAUKIASI...

(Atkelta iš 1 pusl.)

teriojai sustiprinti mūsų pas-tangas. Mus skatina padėtis krašte ir mūsų viltis vėl gaivin-a diena iš dienos didėjančias san-tykių įtempimas tarp demokra-tinio ir totalinio pasaulių. Su jų lemiamomis imtynėmis yra susijęs ir mūsų likimas.

Penkeri palšos tremties me-tai, emigracijos sunkumai ir kartu jos viliojį pavojai daug kam mūsų pradeda abejojimais pavilkti tai, kas iki šiol buvo mūsų siekiu svarbiausias tu-rinys. Dažnas ima jau dvejoda mas planuoti savo ateitį ir Lie-tuvos laisvimo užgaviniui pra-deda jam netekti esminės savo reikšmės. Laiku susigriebkim, nes turime pagrindo manyti, kad mūsų kovoj arčiau jos kri-tiškiausias momentas. Artėjās vasaro 16-osios minėjimas te-

PAJIESKOJIMAS

Tamašauskas Kazys, gim. va-sario 2, 1913, anksčiau gyve-nęs 266 Clinton Street, Toron-te, prašomas atsileipti. Žinan-tieji jo dabartinį adresą prašo-mi pranešti. Lėčia palikimą jo vardu U. S. A. ir jam artimų žmonių atvykimą iš užjūrio. Jo nas J. Juškaitis. Teikinas - Kal-binės Pagalbos Įstaiga. 907 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario.

TORONTO

VASARIO 16 D. MINĖJIMAS

Šiemet Nepriklausomybės šventė Toronte bus minima di-džiausioje ir gražiausioje Eato no auditorijoje, nes visos kitas esančios mažesnės salės jau permažos lietuviams.

Netenka abejoti, kad kiekvie-nas lietuvis pajus savo pareigą atvykti į šį minėjimą, taip, kad ir ši erdvi salė bus permaža.

Minėjimą ruošia LOK'as, i-kurį įeina visos lietuvių orga-niz. išskiriant Clacmont pasto-gės susispietusių ir ištikimai tarnaujančių Lietuvos paver-gėjų interesams.

Minėjimą pajauirins p. So-deikos ansamblis „Dainava“ iš Čikagos ir kitos žymios me-ninės jėgos, kurių išgirsti tiki-masi svečių ir iš apylinkių.

TORONTO SK. TUNTAS,

kaip ir pernai, iškilningoje su-eigoje minės Nepriklausomy-bės šventę. Minėjimas įvyks parapijos salėje vasario mėn. 11 d. 2 val. p. p.

Kanadiečiai jūros skautai, sužinoję, kad mūsų šaliai jūrinin-ka jau net du laivus turi (vie-nas motorinis, kitas būrinis), pasiryžo ir jie bent vieną įsi-gyti. Ateinančią vasarą, prie Toront, Ontario ežero saloje numatoma bendomis jėgomis statyti krantinę ir laivams pa-stogę.

S. M.

KANADOS LIETUVIŲ AMATININKŲ, PREKYBININKŲ BEI PRAMONINKŲ S-GOS „VERSLAS“

visuotinis — metinis narių susirinkimas,

įvyksta 1951 m. vasario mėn. 25 d. 404 Bathurst st. (Ukrainiečių salėje) 3 val. po pietų ap-svarstyti sekančią dienotvarkę:

1. Susirinkimo atidarymas,
2. Prezidiumo rinkimas,
3. Praeito susirinkimo protoko-lo skaitymas,
4. Valdybos pranešimas ir apyskaitos už 1950 metų.
5. Įvykusio 1950 m. gruodžio mėn. 2 d. Toronte, „Čiurlio nio“ ansamblio koncerto apyskaitos svarstymas.
6. Revizijos komisijos praneši-mas.
7. Valdybos ir Revizijos Ko-misijos rinkimai.
8. Einamieji reikalai.

Pastaba: Susirinkimo kvoru-mui nustatytu laiku nesusi-rinkus už val. t. y. 4 val. su-sirinkimas įvyks nežiūrint dalyvaujančių narių skai-čiaus ir skaitytis teisėtai.

Valdyba.

S. L. A. 236 KUOP. NARIŲ ŽINAI

Vasario 11 d. 2 val. po piet 404 Bathurst str. įvyks narių susirinkimas. Visi nariai prašomi dalyvauti, ypač tie, ku-riems laikas mokesčius sumo-kėti.

Naujai įstojusiems ir dar ne-at-siėmusiems apdraudos liudij-i mų dalyvavimas būtinas, nes liudijimai per ilgai neįteikti dėl narių neatsilankymo į susirin-kimus.

Siuo metu kuopoje tik vie-nas ligonis K. Urbšas, kuriam atsinaujino buvusi liga kojo-se ir dabar jis vėl yra Sunn-ybrook ligoninėje.

Trumpą laiką sirgę St. Če-pas, J. Kondrotas ir J. Barsė-nas, jau pasveiko ir į pašalpą net nebesiregistravo.

Nežiūrint, kaip skaudi buvo joms ši piktinė teisybė, jos nu-tarė, nepaisant pikto, eiti tie-siai ir drąsiai užsinotų keliu, tik kaip lietuvės, tik kaip jau čiančios privala atlikti savo pa-reigą esant svetimoje šalyje. Ir jos tai sąžiningai ištesėjo.

Jų darbą remia visuomenė, jų darbo tikslus remia kiekvie-nas lietuvis — išėivė tapdama nare ir aktyviai stodama pati į darbą.

Tad visos, kurios dar nesa-me K. L. M. B. narės, atkrei-me į susirinkimą vasario 25 d. ir padidinkime jų skaičių. Kilnių darbų daug, tik juos reikia nuo širdžiai atlikti. Ateikime į šios organizacijos talką atvi-ro-mis širdimis ir nepalaužiama jėga, nes šitokių darbų dar daug, daug nelaimingų mūsų brolių ir sesių laukia.

Būsimieji narė.

Dar kartą prašomi, visi na-riai, pakeitę adresus, pranešti skubiai fm. raštin. telefonu ME 8522, nes dažnai, kuopus na-riui pasiūsti įvairius pranešimai grįžta nesuadę adresato, ir tuo nepasiekiamas narys, kad ir skubiausiais ar svarbiausiais reikalais.

K. L. M. B. TORONTO APY-LINKĖS NARIŲ SUSIRINKIMAS.

Kaip jau pastebėjome „N. L.“, ši kilni moterų organizaci-ja šaukia narių susirinkimą va-sario mėn. 25 d. 404 Bathurst salėje 3 val. po piet.

Torontiečiams jau žinoma, kad į šią organizaciją telpa įvai-rių pažiūrų ir įsitikinimų lietu-vių, kurioms rūpi tiesiški ir kilnūs tautos reikalai. Tai jos giliai įrodė savo gražiais dar-bais, kaip tai. Lietuvos konsu-lo p. V. Gyljo pagerbimu, pradėdant jam savo pareigas, die-nos minėjimo suruošimu, su re-ta ir tikrai įdomia koncertine programa, kurią pildė Metro-politain op. sol. O. Kaskas, at-kvietimu iš Montrealeio Lietu-vių Dramos Teatro su premje-ra „Živilė“ ir kitais darbais.

Iš atliktų darbų, visuomenė aiškiai mato, kad gautą pelną jos skyrė irgi nesaliesiems ir svarbiems tikslams. Jau dukart skirta po 50 dol. Vokietijoje esančiai lietuvių gimnazijai.

Kad daugiau būtų tokių org-anizacijų, tai tų jaunuolių vargo dienos tikrai būtų skais-tesnės.

Brangindamos ir vertindamos Lietuvos kovų tikslus, jos nemažą dalį — 140 dol. skyrė ir Tautos Fondui, kuriam ir aterty pasiryžę teikti savo tal-ką. Neliko jos nepastebėjusios benamių, apleistų ir našlaičių vaikų, kuriuos globoja lietu-vių vienuolės ir ten paskyrė apie du šimtus dol.

Žinodamos, kaip sunku lie-tuviams be savos salės, kurios neturėjimas, trukdo lietuviško darbo vystymą, o svarbiausia stumia nejučiomis mūsų jauni-mą į svetimas salas, kuriose jaunuoliams tenka susidurti su kitataučių jaunimu ir radus svetimųjų tarpe malonumą, mū-sų vaikai nenoromis nutolsta nuo savųjų.

Greičiau pašalinti ir šias kliū-tis K. L. M. B. Toronto Apyl. pirmoji, bene iš visų organiza-cijų skyrė Tautos Namų Fon-dui auką 75 dol. linkėdama, kad šio tikslo sumanytojai sėk-mingai įvykdytų darbą.

Nenuomoma ranka ir į LOKo atsišaukimą — padėti jam vi-suomeniniam darbe ir tuo tar-pu skyrė 25 dol. Nepamiršo jos nei „Nepriklausomos Lie-tuvos“ laikraščio, kuris nuošir-džiai piido nešališką Lietuvos ir Tautos darbų eigą, kuri mie-lai remia ir šios organiz. tiks-lą, skudamos „NL“ nuosavo namo įsigijimui 30 dol. Iš čia suminėti tik kelių jų darbo žygių vaizdžiai matyti jų nuo širdus nešališkumas, kurio re-gis, šiais tais skaudžiais lietu-viams laikais privalėtų visi la-kytis, o vis dėlto, K. L. M. B. Toronto Apylinkės narės vos tik pradėjusios savo kilnų dar-bą, buvo puolamos tam tikros grupės žmonių ir nesąžiningai buvo koliojamos net bažnyčio-je.